ISSN 2560-3221

ИНГ-ПРО

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

јул–август 2026 / двоброј 115–116

7–8/2026

propisi.net

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221
Година X, двоброј 115–116,
ЈУЛ–АВГУСТ 2026.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник";
дипл. екон. Тања Ђелкапић, самостални саветник у Министарству финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:
Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравац Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Drugo izdanje na drugom medijumu:
Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Милутин је затворио врата радионице и ушао у кућу: „Готово за данас."

Марица је још увек у канцеларији. Није ни померила поглед с монитора, већ је само промрмљала себи у браду: „Благо теби."

„Како благо мени? Цео дан сам провео испод аута, види ме на шта личим", са осмехом изусти Милутин, гледајући на црне флеке од уља на комбинезону.

„Али си сад завршио и размишљаш шта би могло да се поједе за вечеру, а ја још нисам и не знам ни кад ћу, а до јела ми није јер гризем саму себе."

Милутин само баци поглед на празан омот од чоколаде и напола празну кутију са кексом, па запита: „Знаш шта ме занима? Колико теби дана годишњег одмора треба да се стварно одмориш?"

„Десет", као из топа одговори Марица.

„Ето, видиш да није страшно."

„Чекај да завршим", прекиде га Марица, „десет дана да престанем да мислим о роковима и још десет да престанем да проверавам телефон."

„Значи двадесет."

„И још десет да се психички припремим за повратак."

„Тридесет", изненади се Милутин, „али да се не рачунају субота и недеља, кад ти стижу поруке 'извини што те узнемиравам за викенд'."

„Минимум. Уморна сам од рокова. Од ПДВ пријава које увек стижу брже него што календар показује, од клијената који се 14. у месецу сете да имају фактуру од пре три месеца, од телефонских позива који почињу реченицом 'само једно кратко питање', а завршавају се после пола сата анализе да ли сме да уради нешто што је чуо од Срећка у кафани, па да плати мањи порез. Потребан ми је одмор од мејлова са ознаком 'хитно' који су послати у петак у десет сати увече, од реченице 'знам да је рок данас, али да ли можемо само нешто да исправимо', од докумената за књижење који стижу у формату фотографије, и то снимљене кроз прљаву шофершајбну. Потребан ми је и одмор од прописа који се мењају брзином којом се некада мењала временска прогноза, и то она лоша, кад кажу да ће бити ведро, па ја негде пођем и не понесем кишобран, а вратим се мокра као миш јер ме убила кишурина након изласка из превоза. Зато мислим да би за књиговође требало увести посебну категорију годишњег одмора, не двадесет, не тридесет дана, већ онолико колико је потребно да човек престане да проверава телефон сваких пет минута услед манije гоњења и да може да отвори календар без напада панике."

„Боже, Маре, па не треба ти годишњи одмор за све то. Кад зазвони телефон у петак увече, ти се не јављај. Кад клијент у рану зору пошаље поруку да те нешто пита јер гори од хитноће, а ти не отварај."

„Ма дај, Милутине, батали ме се, ти живиш у неком лепшем свету, а не у мом."

„Не, него кад чујем да неки мотор лупа, знам шта га боли. И мени дође муштерија на замену уља, па после сат времена причамо о гужви на шалтеру за регистрацију, квачилима, гумама и зашто му се чује нешто позади, па како га таштa малтретира да је вози у бању и како се и даље спори с комшијом око међе."

„Значи признајеш да и теби треба одмор?"

„Треба."

„А колико дана", сад већ радознало запита Марица.

„Довољно је једно поподне на пецању."

Привуче Марица ону кутију са кексом да се мало опорави од излуђујућег Милутиновог оптимизма.

Ваша Маријана

САДРЖАЈ

РАЧУНОВОДСТВО

Рачуноводствено обухватање статусних промена припајање и спајање у којима учествују повезана лица 6

1 Избор рачуноводствене политике приликом статусних промена припајање и спајање у којима учествују повезана лица 7

2 Сходна примена методе стицања 9

3 Метода књиговодствених вредности 10

3.1 Применом методе књиговодствених вредности подаци се преузимају из појединачних финансијских извештаја преносиоца 11

3.2 Гашење међусобних потраживања и обавеза 12

3.3 Обавеза пописа и усклађивања вредности стања по књигама са стањем по попису 13

4 Евидентирање основног капитала 14

5 Ванредни финансијски извештај друштва преносиоца 14

6 Зависна правна лица међусобно се припајају или спајају 15

7 Зависно правно лице припаја се свом матичном правном лицу 17

8 Матично правно лице припаја се свом зависном правном лицу 19

9 Правна лица у власништву истих физичких лица припајају се или спајају 20

Примена методе стицања у статусним променама у складу са МСФИ 3 21

1 Пословне комбинације на које се примењује МСФИ 3 21

1.1 Када се не примењују одредбе МСФИ 3? 22

2 Метода стицања као начин рачуноводственог евидентирања пословне комбинације 22

3 Признавање и одмеравање препознатљиве имовине 23

3.1 Признавање имовина и обавеза које преносилац није имао признате у својим финансијским извештајима 24

4 Резултат примене методе стицања: гудвил или добитак од повољне куповине 28

4.1 Пренесена накнада – трошак стицања 28

4.2 Учешћа без права контроле 30

4.3 Пословна комбинација која је остварена у фазама 31

5 Признавање трошкова повезаних са статусном променом 34

Вредновање гудвила након почетног признавања 35

1 Накнадно вредновање гудвила у складу са МРС 36 35

2 Накнадно вредновање гудвила у складу са МСФИ за МСП 39

Рачуноводство једногодишње биљне и сточарске производње (тов) 40

1 Почетно признавање и накнадно вредновање биолошких средстава и пољопривредних производа 41

2 Узгој обртних биолошких средстава и једногодишње биљне производње обухвата се као производња у класи 9 42

2.1 Промена фер вредности стоке у тову 44

2.2 Продаја пољопривредних производа и обртних биолошких средстава 45

2.3 Фер вредност биолошких средстава на дан биланса 45

2.4 Пример евидентирања једногодишње биљне производње уз преузимање трошкова с рачуна класе 5 у погонско књиговодство 46

3 Узгој основног стада које се држи за добијање обртног стада за продају 49

3.1 Прираст новорођених животиња 49

3.2 Превођење из обртног стада у основно стадо 49

4 Услужна пољопривредна производња 50

4.1 Тов као промет услуге 50

4.2 Тов као промет добара 52

ПОРЕЗИ

Статусне промене из угла ПДВ-а и електронског фактурисања 53

1 Пренос целокупне или дела имовине 53

1.1 Могућност да се изабере примена општег поступка опорезивања ПДВ-ом 57

1.2 Издавање рачуна 58

1.3 Датум промета 59

1.4 Исказивање у обрасцу ПОПДВ 59
1.5 Престанак испуњавања услова за пореско изузимање од стране друштва стицаоца 60
2 Пренос имовине који се опорезује по општим правилима 61
3 Подношење ПДВ пријаве за друштво преносиоца које је брисано из АПР-а без спровођења поступка брисања из евиденције обвезника ПДВ-а 62
4 Поступање када је аванс плаћен односно примљен пре статусне промене, а промет се врши након статусне промене ... 64
4.1 Аванс је платило друштво преносилац, а промет ће бити извршен друштву стицаоцу 64
4.2 Аванс је примило друштво преносилац, а промет ће извршити друштво стицалац 66
5 Право на коришћење пореског кредита од претходника 67
6 Право на одбитак претходног пореза по основу услуга непосредно повезаних с поступком статусне промене (нпр. услуге консултаната, адвоката, нотара и др.) 68

Капитални добици у светлу статусних промена 69
1 Одлагање утврђивања капиталног добитка по основу преноса имовине у статусној промени 69
2 Замена удела при статусној промени као основ за утврђивање капиталног добитка из угла ЗПДПЛ 70
2.1 Капитални добитак од продаје удела стечених у друштву стицаоцу 72
3 Немогућност преношења неискоришћених капиталних губитака на друштво стицаоца 73
4 Изузимање од пореза на капитални добитак по основу замене акција односно удела у статусној промени – из угла Закона о порезу на доходак грађана 73
4.1 Продаја удела стеченог заменом у статусној промени 74

Статусне промене из угла Закона о пореском поступку и пореској администрацији 76
1 Испуњење пореске обавезе правног лица које престаје да постоји 76
2 Немогућност регистровања статусне промене за време трајања пореске контроле 77
3 Обавеза АПР-а да достави Пореској управи податке и поступци у пореском рачуноводству 77
4 Прекњижавање и повраћај више плаћених пореза преносиоца 79
5 Подношење пореских пријава друштва преносиоца које престаје да постоји услед статусне промене 80

Опорезивање промета ветеринарских услуга и лекова 80
1 Ветеринарска делатност и ветеринарске организације 81
2 Промет ветеринарских услуга и ветеринарских лекова 81
2.1 Стопа ПДВ-а којом се опорезују ветеринарске услуге, односно ветеринарски лекови 81
2.2 Испорука лекова је споредан промет у склопу пружања услуге 82
2.3 Зарачунавање трошкова саставни је део накнаде за пружене ветеринарске услуге 83
2.4 Промет услуга дезинфекције, дезинсекције и дератизације 83
3 Рачуноводствено обухватање услуга које пружају ветеринарске организације 84
4 Спровођење мера здравствене заштите животиња – члан 140. Закона 84
4.1 Издавање рачуна 85
5 Основица за промет ветеринарских услуга у оквиру реализације Програма мера 87
6 Евидентирање промета ветеринарских организација преко фискалног уређаја 88

Враћање добара у спољнотрговинском промету са аспекта ПДВ-а и порески третман превозних услуга у вези с тим повраћајем 90
1 Враћање увезених добара добављачу из иностранства 90
2 Враћање добара у Републику Србију која су извезена у иностранство 91
2.1 Превозне услуге повезане са увозом добара 92
3 Одбијање инокупца да прими део испоручених добара и продаја предметних добара другом лицу у иностранству 95
3.1 Поступање у складу с прописима о девизном пословању 95

Одобравање попуста и покриће трошкова уништавања добара купцу уместо враћања добара 96

Издавање и употреба потврде о резидентности 99
1 Издавање потврде о резидентности Републике Србије на обрасцу ПОР-1 101
2 Издавање потврде о резидентности друге државе 102
2.1 Накнадно подношење потврде о резидентности 103
3 Потврда о резидентности у електронској форми 105
4 Остале напомене у вези са издавањем потврде о резидентности 105

САДРЖАЈ

4.1 Потврда о пребивалишту физичког лица нерезидента не може да се прихвати као доказ о статусу резидентности физичког лица нерезидента ... 106

4.2 Потврду о резидентности издаје надлежни орган државе уговорнице ... 106

4.3 Физичко лице као резидент обе државе уговорнице ... 106

4.4 Необавезност прибављања потврде о резидентности када је стопа пореза идентична у УИДО и домаћем закону ... 106

5 Важење потврде о резидентности ... 107

Обрачун и плаћање пореза на приходе које оствари нерезидентно правно лице по основу закупа и подзакупа непокретне имовине у Србији ... 108

1 Порез по одбитку на приходе нерезидентних правних лица на име закупа непокретне имовине ... 109

1.1 Законске одредбе ... 109

1.2 Примена одредаба УИДО ... 109

1.3 Пореска пријава за приходе од непокретности у Републици ... 110

1.4 Обрачун пореза по одбитку на накнаду по основу закупа непокретности ... 111

2 Порез по решењу на приходе нерезидентних правних лица на име закупа непокретности на територији Републике ... 112

2.1 Законске одредбе ... 112

2.2 Подношење пореске пријаве ... 112

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника ... 114

1 Продаја потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета и евидентирање у ПОПДВ обрасцу ... 114

2 Зарачунавање трошка осигурања пољопривредних усева кооперанту – пољопривреднику ... 115

3 Ефекат формалне неисправности документа о смањењу издатог страном купцу ... 116

4 Сразмерни одбитак ПДВ-а због продаје опреме за вршење делатности (промет ослобођен ПДВ-а у складу с чланом 25. став 2. тачка 3а) ЗПДВ) ... 117

5 Издавање стана правном лицу који ће запослени користити за становање ... 117

6 Посредничка накнада остварена по пресуди суда ... 118

7 Превозне услуге у вези са извозом добара када се врши претовар на територији Републике ... 118

ЗАРАДЕ

Порески третман премије за колективно осигурање и индивидуално добровољно осигурање запослених .. 120

1 Премије колективног осигурања ... 120

1.1 Премија коју послодавац плаћа за колективно добровољно осигурање за чланове породице запослених ... 122

1.2 Обавезно осигурање запослених према Закону о безбедности и здрављу на раду ... 122

2 Премија индивидуалног осигурања коју послодавац плаћа из својих средстава ... 124

2.1 Индивидуална премија плаћена у износу вишем од неопорезивог ... 126

2.2 Плаћање премије добровољног здравственог осигурања за период од годину дана ... 127

2.3 Плаћање премије добровољног здравственог осигурања за чланове породице запосленог ... 127

3 Премија коју предузетник плаћа за себе ... 129

4 Премија индивидуалног осигурања коју запослени плаћа обуставом из зараде ... 130

4.1 Напомена у вези са попуњавањем обрасца ППП-ПД за исплату зараде запосленом од које се обуставља премија осигурања ... 131

4.2 Примери обрачуна и попуњавања ППП-ПД пријаве приликом обуставе премије осигурања коју је запослени сам уговорио од зараде запосленог ... 131

5 Признавање расхода од премија осигурања запослених у пореском билансу ... 133

Боловање до 30 дана на терет послодавца ... 135

1 Услови за остваривање права запосленог на накнаду зараде за време одсуствовања с рада на терет послодавца ... 135

1.1 Накнада зараде за време боловања која пада на терет послодавца ... 135

1.2 Случајеви када запосленима не припада право на накнаду зараде ... 136

1.3 Привремену спреченост за рад утврђује изабрани лекар, односно други стручно-медицински орган Републичког фонда ... 137

2 Достављање обавештења о привременој спречености за рад послодавцу ... 138

2.1 Дознака коју издаје приватна установа ... 138

3 Утврђивање висине накнаде зараде за време одсуствовања с рада због привремене спречености за рад до 30 дана ... 139

3.1 Која примања запосленог (не) чине зараду за потребе утврђивања дванаестомесечног просека? ... 140

3.2 Утврђивање просечне зараде по радном часу ... 141
3.3 Начин утврђивања просечне зараде по радном часу ... 142
3.4 Трудничко боловање на терет послодавца до 30 дана ... 145
3.5 Повезивање привремене спречености за рад ... 146
4 Обрачун пореза и доприноса на накнаде зараде за време боловања на терет послодавца ... 147
5 Накнада зараде не може да буде нижа од минималне зараде ... 149
6 Друга права запослених који су на боловању ... 150
6.1 Боловање и годишњи одмор ... 150
6.2 Боловање и државни и верски празници који падају за време боловања ... 151
6.3 Боловање и плаћено одсуство („принудни одмор") ... 151
6.4 Боловање и истек уговора о раду закљученог на одређено време ... 152
6.5 Посебна заштита од отказа уговора о раду за време трудноће, породиљског одсуства, одсуства с рада ради неге детета и одсуства с рада ради посебне неге детета ... 152

Боловање предузетника: исплата накнаде зараде, подношење пореских пријава ... 154
1 Предузетник нема запослене ... 154
1.1 Подношење пореских пријава услед привременог прекида обављања делатности ... 155
1.2 Наставак плаћања доприноса за време прекида обављања делатности ... 156
2 Предузетник има запослене ... 156

Измене и допуне посебних колективних уговора за државне органе и за запослене у јединицама локалне самоуправе ... 158
1 Новине у Посебном колективном уговору за државне органе ... 158
2 Новине у Посебном колективном уговору за запослене у јединицама локалне самоуправе ... 160

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника ... 162
1 Да ли се у основицу за обрачун накнаде зараде за боловање на терет РФЗО урачунавају премија добровољног здравственог осигурања и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд које је уплаћивао послодавац? ... 162
2 Обустава казне изречене запосленом од регреса за годишњи одмор ... 163
3 Одрицање од држављанства Републике Србије – физичко лице које је предузетник или запослен код послодавца у Републици ... 164
4 Обрачун зараде за запосленог – малолетно лице ... 165

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2026. године ... 167

Актуелни статистички подаци на дан 25. 6. 2026. године ... 172
1 Просечна месечна зарада по запосленом ... 172
2 Доприноси за социјално осигурање ... 172
2.1 Стопе доприноса ... 172
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса ... 172
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса ... 172
3 Минимална зарада ... 172
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом ... 172
5 Индекс потрошачких цена ... 172
6 Законске камате ... 173
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе ... 173
6.2 Годишња законска затезна камата ... 173
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених ... 174

Маријана Жиравац Младеновић

Рачуноводствено обухватање статусних промена припајање и спајање у којима учествују повезана лица

Циљ овог чланка је да читаоце упознамо с начином рачуноводственог обухватања статусних промена припајање и спајање у којима учествују повезана лица, уз практичне примере књижења у пословним књигама. Рачуноводственим обухватањем статусне промене издвајање (са оснивањем или припајањем) бавили смо се у чланку „**Рачуноводствено обухватање статусне промене издвајање**”, објављеном у броју 10/2025 часописа.

При статусној промени припајање једно или више привредних друштава (преносилаца) преносе сву своју имовину и обавезе на друштво стицаоца, које постоји одраније, док при статусној промени спајања два или више привредних друштава (преносилаца) преносе сву своју имовину и обавезе на друштво стицаоца које настаје том статусном променом. У оба случаја власници преносилаца стичу основни капитал (акције или уделе) стицаоца, осим ако се не договоре другачије. Посматрано из угла рачуноводственог обухватања, суштински се ради о реорганизацији пословања којом два или више правних лица постају једно правно лице које обухвата сву имовину и обавезе учесника у статусној промени. Услед статусне промене престају да постоје међусобни дужничко-поверилачки односи, као и евентуални међусобни власнички односи који су претходно постојали између учесника у статусној промени.

Упориште за рачуноводствено обухватање дато је, иако у ограниченом обухвату, у:
- МСФИ 3 – *Пословне комбинације* и МСФИ 11 – *Заједнички аранжмани*, односно
- одељцима 19 или 15 МСФИ за МСП.

Притом би обвезници који примењује Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица) требало сходно да примене одредбе МСФИ 3 или одељка 19 МСФИ за МСП, у складу с чланом 7. став 3. тог правилника.

Претходно наведени рачуноводствени оквир даје смернице за рачуноводствено обухватање пословне комбинације (стицања пословања) и рачуноводствено обухватање стицања имовине и повезаних обавеза које не испуњавају дефиницију пословања или улагања у заједнички подухват, које је ограничено на повезивање самосталних (дакле, међусобно независних) ентитета. Стога смо и истакли да се ради о ограниченом обухвату смерница за поступање јер рачуноводствено обухватање статусних промена припајања и спајања у којима учествују повезана лица (што је у пракси најчешћи случај) не регулишу директно ни домаћи рачуноводствени прописи, ни МСФИ, ни МСФИ за МСП. Изузетно, уколико је непосредно пре статусне промене припајања друштво стицалац стекло уделе у капиталу преносиоца, МСФИ 3 односи се на такву трансакцију – пословну комбинацију остварену у фазама, која се понекад назива постепено стицање.

Из разлога што је рачуноводствено обухватање у финансијским извештајима индивидуалних зависних правних лица која учествују у реорганизацији, као и у појединачним финансијским извештајима матичних правних лица која евентуално учествују у реорганизацији, спорно питање и сам ИАСБ (енг. *International Accounting Standards Board*) пре много година покренуо је пројекат из ког је новембра 2020. године настао документ за дискусију под називом „Пословне комбинације под заједничком контролом” (превод аутора чланка) (енг. *Discussion Paper DP/2020/2: Business Combinations under Common Control*). Иако се очекивало да ће ИАСБ изаћи са предлогом новог МСФИ којим би се коначно регулисало наведено питање, пројекат је обустављен. ИАСБ је у новембру 2023. одлучио да не развија захтеве за рачуноводствено извештавање о пословним комбинацијама под заједничком

Опис	Мама	Зависно	Донос ставки – књижење код стицаоца (зависног)		Елиминација		Зависно након припајања Маме
			дуг.	потр.	дуг.	потр.	
Основни капитал	10.000.000	60.000.000		10.000.000	10.000.000		60.000.000
Нераспоређени добитак текуће године	300.000.000	40.000.000					40.000.000
Нераспоређени добитак ранијих година	660.000.000	70.000.000		960.000.000	50.000.000		980.000.000
Дугорочне обавезе	500.000.000	200.000.000		500.000.000			700.000.000
Краткорочне обавезе	350.000.000	100.000.000		350.000.000			450.000.000
УКУПНО КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	**1.820.000.000**	**470.000.000**					**2.230.000.000**

Као што се може видети, након припајања матичног друштва основни капитал друштва стицаоца – некадашњег зависног друштва остао је непромењен. Елиминација финансијског пласмана који је исказивао преносилац (некадашње матично друштво) у износу од 60.000.000 динара и елиминација основног капитала друштва преносиоца од 10.000.000 динара извршена је на терет рачуна нераспоређеног добитка (340).

9 Правна лица у власништву истих физичких лица припајају се или спајају

Статусна промена припајања или спајања може да буде спроведена и на правним лицима, чији је власник (или више њих) исто лице (или иста лица).

На пример власник 100% удела у капиталу правног лица А и 100% удела у капиталу правног лица Б је исто лице - Ц (правно или физичко). С обзиром да у овом случају постоји само један власник, услед припајања једног правног лица другом (или услед њиховог спајања) не мења се структура власништва у друштву које након статусне промене наставља да постоји – власник 100% удела у капиталу тог друштва је и даље лице Ц. Стога се примењује исти поступак рачуноводственог обухватања као у случају припајања или спајања два зависна правна лица јер је реч о пословној комбинацији под заједничком контролом.

Међутим, уколико дође до измене власничких односа – настао је ентитет у коме је власништво измењено у односу на стање пре статусне промене (власништво у привредним друштвима, учесницима у статусној промени), потребно је одредити да ли:

- контролу је стекао један власник, који није имао контролу у друштвима пре статусне промене;
- само су измењени власнички односи у ентитету у односу на стање у друштвима пре статусне промене, а контролу и даље има исти власник као и пре статусне промене; или
- евентуално је дошло до губљења појединачне контроле,

од чега зависи и метода по којој се рачуноводствено обухвата статусна промена. Предметна анализа је врло комплексна и превазилази обухват стручног чланка.

ПС

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК" представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Маријана Жиравац Младеновић

Примена методе стицања у статусним променама у складу са МСФИ 3

Циљ овог чланка је да се прикажу општа правила и суштина рачуноводственог поступка статусне промене припајање, која је у домену МСФИ 3 – *Пословне комбинације*.

Правила признавања у складу са МСФИ за МСП само се донекле разликују у односу на правила која прописује МСФИ 3. У оквиру МСФИ за МСП рачуноводствено обухватање пословних комбинација дефинисано је у одељку 19 – *Пословне комбинације и гудвил*. У односу на МСФИ 3, практично постоје само две разлике: једна разлика односи се на утврђивање трошка стицања, односно утицај повезаних трошкова на утврђивање трошка стицања, а друга на вредновање, односно амортизацију гудвила након почетног признавања.

Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020) нису прописана правила за признавање пословних комбинација, па обвезници који примењују тај рачуноводствени оквир сходно примењују одредбе из МСФИ 3. односно МСФИ за МСП, у складу с чланом 7. став 3. тог правилника, којим је прописано да, у случају када за конкретну ситуацију и трансакцију нису прописана одговарајућа начела и правила одредбама наведеног правилника, пословни субјект може да примени критеријуме за признавање и вредновање имовине, обавеза, прихода и расхода и резултата пословања који су прописани МСФИ, односно МСФИ за МСП.

1 Пословне комбинације на које се примењује МСФИ 3

Сходно т. 2 МСФИ 3, овај стандард примењује се на трансакцију или други догађај који **задовољава дефиницију пословне комбинације**.

У т. Б5–Б12 МСФИ 3 дато је упутство за идентификовање пословне комбинације и дефиниција пословања.

Пословање је интегрисани скуп активности и имовине (средстава) који се воде и којима се управља у сврху остварења приноса у форми дивиденди, нижих трошкова или других економских користи директно за инвеститоре или друге власнике, чланове, учеснике.

Пословна комбинација дефинише се као трансакција или други догађај у ком **стицалац добија контролу над једним или више пословања**. Стицалац би могао да добије контролу над стеченим ентитетом на разне начине, на пример:

- преносом готовине, еквивалената готовине или друге имовине (укључујући нето имовину која чини пословање);
- преузимањем обавеза;
- емитовањем инструмената капитала;
- обезбеђивањем више врста накнаде; или
- без преноса накнаде, укључујући комбинације које настају само на бази уговора.

Пословна комбинација може да буде структурирана на различите начине због законских, пореских или других разлога који укључују, али се не ограничавају на следеће околности:

- једно или више пословања постају зависни ентитети стицаоца или се нето имовина једног или више пословања законски споје код стицаоца;
- један ентитет који учествује у пословној комбинацији пренесе своју нето имовину или његови власници пренесу своја учешћа у капиталу на други ентитет који се комбинује или његове власнике;
- сви ентитети који учествују у пословној комбинацији пренесу своју нето имовину или власници тих ентитета пренесу своја учешћа у капиталу на тек формирани ентитет (трансакција спајања); или

Друштво стицалац врши књижења:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	040	Учешћа у капиталу зависних правних лица	1.875.000	
	241	Текући (пословни) рачуни		1.875.000
- за куповину 75% учешћа у капиталу друштва Б				
2.	021	Грађевинско земљиште	2.200.000	
	022	Грађевински објекти	1.100.000	
	131	Роба у магацину	150.000	
	204	Купци у земљи	500.000	
	241	Текући (пословни) рачуни	325.000	
	301	Удели друштава с ограниченом одговорношћу		500.000
	322	Статутарне и друге резерве		231.250
	414	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		900.000
	435	Добављачи у земљи		450.000
	040	Учешћа у капиталу зависних правних лица		1.875.000
	679	Остали непоменути приходи		318.750
- за преузету имовину и обавезе друштва Б и евидентирање добитка од продаје				

Биланс стања друштва стицаоца (А) пре припајања друштва Б (на дан који претходи дану регистрације статусне промене) и након припајања (на дан статусне промене) следи:

Опис (друштво стицалац)	На дан који претходи дану регистрације статусне промене	На дан регистрације статусне промене
Земљиште	500.000	2.700.000
Грађевински објекти	2.000.000	3.100.000
Опрема	500.000	500.000
Учешће у капиталу зависних правних лица	1.875.000	0
Залихе	300.000	450.000
Потраживања од купаца	200.000	700.000
Готовина	100.000	425.000
УКУПНО ИМОВИНА	**5.475.000**	**7.875.000**
Основни капитал	2.000.000	2.500.000
Остале резерве	500.000	731.250
Нераспоређени добитак ранијих година	1.125.000	1.125.000
Дугорочне обавезе	1.050.000	1.950.000
Краткорочне обавезе	800.000	1.250.000
УКУПНО КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	**5.475.000**	**7.556.250**

Разлика између укупне активе и укупне пасиве од 318.750 динара приказана је на рачуну 679 и са-

ставни је део укупног резултата који ће друштво А остварити у конкретној години.

5 Признавање трошкова повезаних са статусном променом

У складу са т. 53 МСФИ 3 трошкови везани за стицање су трошкови којима је стицалац изложен да би остварио пословну комбинацију. Ти трошкови укључују:

- накнаде налазача (посредника);
- накнаде за саветодавне, правне, рачуноводствене услуге, услуге процењивања и друге професионалне или консултантске услуге;
- опште административне трошкове, укључујући трошкове одржавања одељења за интерна стицања; и
- трошкове регистровања и емитовања дужничких и власничких хартија од вредности.

Стицалац рачуноводствено обухвата трошкове везане за стицање као расходе у периодима у којима трошкови настају и услуге се примају уз један изузетак – трошкови емитовања дужничких и власничких хартија од вредности признају се у складу са МРС 32 и МРС 39.

Дакле, сви трошкови који су директно или индиректно повезани са статусном променом признају се као расход периода у ком су настали.

За разлику од признавања трошкова повезаних са статусном променом у складу са МСФИ 3, према тачки 19.11 МСФИ за МСП, стицалац треба да одмерава трошак пословне комбинације као збир:
а) фер вредности – на датум стицања – датих средстава, насталих или преузетих обавеза, и инструмената капитала које је издао стицалац, у замену за контролу над стеченим ентитетом, и
б) свих трошкова који могу директно да се припишу пословној комбинацији.

Суштина је у томе да, према МСФИ за МСП, у трошак стицања треба урачунати и трошкове који су директно повезани с пословном комбинацијом (нпр. посредничка провизија, трошак регистрације статусне промене, накнаде консултантима и др.). То значи да такви трошкови могу да утичу на признавање гудвила или добитка од повољне куповине.

Маријана Жиравац Младеновић

Вредновање гудвила након почетног признавања

С обзиром на централну тему овог броја часописа, а то су статусне промене, у претходним текстовима појашњено је почетно признавање гудвила у пословним књигама друштва стицаоца. Будући да гудвил након почетног признавања мора да се вреднује, циљ овог текста је да се прикажу та правила накнадног вредновања гудвила.

Накнадно вредновање гудвила уређено је у:
- МРС 36 – *Умањење вредности имовине*,
- одељку 19 МСФИ за МСП – *Пословне комбинације и гудвил*, односно
- члану 16. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020).

Гудвил признат у пословној комбинацији је средство које представља будуће економске користи које настају од других средстава стечених у пословној комбинацији, која не могу појединачно да се идентификују ни засебно признају. Гудвил не генерише готовинске токове независно од других средстава или група средстава, а често доприноси токовима готовине већег броја јединица које генеришу готовину.

1 Накнадно вредновање гудвила у складу са МРС 36

Након почетног признавања гудвил се накнадно одмерава и вреднује по износу на датум стицања умањеном за све исправке вредности услед обезвређења вредности.

У току пословне комбинације стицалац је био спреман да плати цену која је виша од фер вредности нето имовине стеченог предузећа јер је очекивао остваривање одређених користи по основу синергетских ефеката. У случају да реализација очекиваних користи у наредним обрачунским периодима изостане, онда је њих потребно признати и приказати као умањење вредности гудвила. Према МРС 36 – *Умањење вредности имовине*, губитак од умањења вредности гудвила признаје се у Билансу успеха као расход по основу обезвређења вредности нематеријалне имовине.

Према МРС 36, гудвил се не амортизује већ се у погледу накнадног вредновања минимално једном годишње тестира на обезвређење. Међутим, тестирање је могуће обављати и чешће уколико одређени догађаји или околности указују на то да је дошло до умањења вредности гудвила.

Поступак тестирања гудвила на обезвређење спроводи се на нивоу **јединице која генерише готовину** (енг. *cash generating unit* – CGU) тако што се пореди књиговодствена вредност јединице која генерише готовину, у коју је укључена вредност гудвила, и њен надокнадиви износ.

Надокнадиви износ јединице која генерише готовину је износ који је већи од следеће две вредности:
(1) употребне вредности (енг. *value in use* – VIU) посматране из перспективе самог друштва, и
(2) фер вредности јединице која генерише готовину, умањене за трошкове продаје, која се посматра из перспективе тржишних партиципаната.

Уколико је надокнадив износ нижи од књиговодствене вредности јединице која генерише готовину, гудвил је обезвређен, па је неопходно извршити његово делимично или потпуно отписивање на терет расхода текућег периода. У супротном констатује се да гудвил није обезвређен и да не постоји потреба за признавањем било каквих губитака.

Као што се може закључити, накнадно вредновање гудвила, односно тестирање на обезвређење подразумева да се **најпре идентификују јединице које генеришу готовину** јер гудвил не ствара новчане токове одвојено од других средстава или група средстава. У складу с т. 6. МРС 36 јединица која генерише готовину представља најмању препознатљиву групу средстава која генерише приливе готовине који су у највећој мери независни од прилива готовине других средстава, односно група средстава.

у оквиру групе средстава која чини јединицу која генерише готовину **није нижа од његове књиговодствене вредности**, не треба смањивати књиговодствену вредност тог средства. Износ губитка од умањења који би иначе био алоциран на то средство треба **алоцирати на остала средства из групе на пропорционалној основи**. Дакле, у датом случају губитак од умањења вредности јединице која генерише готовину признаје се у укупном износу, али се алокација губитка не врши на средства чија појединачна фер (или употребна) вредност није смањена.

Након што је утврђен износ умањења, следи његово распоређивање на следећи начин:

Опис	Књиговодствена вредност	Сразмерно учешће у вредности	Износ умањења	Књиговодствена вредност након умањења
Гудвил	110.000		110.000	0
Улагање у развој	100.000		0	100.000
Машина А	500.000	55,56%	33.333	466.667
Машина Б	400.000	44,44%	26.667	373.333
Машина Ц	300.000		0	300.000
Јединица која генерише готовину увећана за гудвил	1.410.000		170.000	1.240.000

Напомена: Књиговодствена вредност улагања у развој и машине Ц није умањена јер је једнака фер вредности. Стога је умањење распоређено само на машину А и машину Б.

Дакле, губитак од обезвређења износи 170.000 динара, од чега је 110.000 динара алоцирано на смањење гудвила, док је преостали износ од 60.000 динара сразмерно алоциран на опрему.

Књижење обезвређења:

Конто	Опис	Дуг.	Потр.
5890	Обезвређење гудвила	110.000	
582	Расходи од усклађивања вредности некретнина, постројења и опреме	70.000	
013	Гудвил		110.000
0239	Исправка вредности постројења и опреме		70.000
- за обезвређење їудвила и ойреме			

WWW.PROPISI.NET

2 Накнадно вредновање гудвила у складу са МСФИ за МСП

Према тачки 19.23 МСФИ за МСП, након почетног признавања стицалац треба да одмери гудвил стечен у пословној комбинацији по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због умањења вредности. За амортизацију гудвила ентитет треба да поштује принципе одређене у тачкама 18.19–18.24 (то су правила прописана за амортизацију нематеријалне имовине). Ако ентитет није у стању да изврши поуздану процену корисног века трајања гудвила, треба да претпостави да је век трајања десет година.

Дакле, за разлику од МРС 36, који не предвиђа амортизацију гудвила, већ само тестирање обезвређења, МСФИ за МСП прописује да се гудвил амортизује (и то не дуже од десет година), с тим што се свакако процењује и евентуално обезвређење.

На истоветан начин накнадно вредновање нематеријалне имовине (у коју се сврстава и гудвил) уређено је Правилником за микро и друга правна лица.

Маријана Жиравац Младеновић

Рачуноводство једногодишње биљне и сточарске производње (тов)

Рачуноводствено праћење процеса и објављивање информација које се односе на пољопривредну активност (биолошка имовина, пољопривредне активности у тренутку жетве и државна давања везана за биолошку имовину вредновану по фер вредности) уређено је кроз:

- МРС 41 – *Пољопривреда* и МСФИ 13 – *Одмеравање фер вредности*,
- МСФИ за МСП, одељак 34 – *Специјализоване активности* и
- Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/20).

У сва три наведена рачуноводствена прописа на сличан начин уређени су процењивање и класификовање биолошких средстава и пољопривредних производа.

По дефиницији, биолошко средство је жива животиња или биљка. Пољопривредни производ је убрани (сакупљени) производ биолошких средстава датог субјекта. Убирање/сакупљање је одвајање производа од биолошког средства или престанак животних процеса неког биолошког средства. Даља прерада пољопривредних производа не сврстава се у пољопривредну делатност него у прехрамбену или другу прерађивачку индустрију, па се на залихе пољопривредних производа у даљем процесу конверзије примењује МРС 2 – *Залихе*, одељак 13 МСФИ за МСП или одговарајуће одредбе Правилника за микро и друга правна лица.

Такво раздвајање нужно је у рачуноводственом смислу јер се МРС 41 примењује само при рачуноводственом праћењу пољопривредних производа у тренутку жетве, док се МРС 2 примењује при рачуноводственом праћењу пољопривредних производа након жетве и производа добијених од пољопривредних производа, како је приказано на слици 1.

Слика 1: Класификација биолошких средстава, пољопривредних производа и производа који су резултат прераде након убирања

БИОЛОШКА СРЕДСТВА	• живе животиње и биљке (нпр. говеда, свиње, овце, перад, рибе, пчеле, насади житарица, воћке, виногради, насади поврћа, шумски засад, насади индустријских биљака и сл.) • **рачуноводствено обухватање обавља се у складу са захтевима МРС 41**
ПОЉОПРИВРЕДНИ ПРОИЗВОДИ	• убрани производ биолошке имовине (нпр. пожета пшеница, кукуруз, добијено млеко, месо, убрано воће и поврће и сл.) • **рачуноводствено обухватање обавља се у складу са захтевима МРС 41 само до тренутка УБИРАЊА, а даље се примењује МРС 2**
ПРОИЗВОДИ КОЈИ СУ РЕЗУЛТАТ ПРОЦЕСА НАКОН ЖЕТВЕ	• производи који су резултат прераде након убирања (нпр. сир, вино, прерађено воће, шећер, кобасице, сушене шунке и сл.) • **рачуноводствено обухватање обавља се у складу са захтевима МРС 2**

вредности услуге това, а имајући у виду да је реч о промету пилића, ПДВ обрачунава се по посебној стопи од 10%.

4.2 Тов као промет добара

Уколико се уговором одреди пренос права располагања на једнодневним пилићима и храни за њихов тов, у том случају сматрало би се да је наручилац това извршио промет добара товљачу, који је опорезив ПДВ-ом у складу са општим правилима. У датом случају по правилу се уговара натурална размена (у складу с уговореним паритетом), па се основица за ПДВ за промет једнодневних пилића и концентрата одређује на основу тржишне вредности примљених товних пилића.

С друге стране, када товљач изврши испоруку товних пилића наручиоцу, то је такође промет добара. Уколико је уговорена натурална размена, основица за ПДВ за промет товљених пилића јесте тржишна вредност у размени примљених једнодневних пилића и концентрата.

Другим речима, уколико је као предмет уговора наведена купопродаја пилића и концентрата, а уговором је дефинисано да наручилац тј. испоручилац једнодневних пилића не сноси никакву одговорност за угинуће пилића, или ако се код пилића појави нека болест, уговором је одређен моменат преласка ризика с једне уговорне стране на другу, товљач нема право враћања неутрошеног концентрата и др. – постоји класична размена у оквиру које, сматра се, сваки од учесника врши промет добара.

Независно од тога што је међусобне односе свакако могуће уговорити на оба описана начина, према нашем схватању, у већини случајева економска суштина је услужни тов пилића, а не њихова купопродаја, па на тај начин треба вршити и рачуноводствено обухватање.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Редакција

Статусне промене из угла ПДВ-а и електронског фактурисања

Статусном променом друштво (друштво преносилац) реорганизује се тако што на друго друштво (друштво стицалац) **преноси имовину** и обавезе, док његови чланови у том друштву стичу уделе односно акције.

С обзиром на то да се у статусној промени долази до преноса права располагања на телесним добрима, а у одређеним случајевима и неких видова нематеријалне имовине (патенти, лиценце и друга права интелектуалне својине), чији се пренос сматра услугама у смислу Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004… и 109/2025 – даље: Закон о ПДВ-у), задовољена је дефиниција промета добара и услуга из Закона о ПДВ-у, па је потребно да се сагледа и питање опорезивања ПДВ-ом преноса имовине који друштво преносилац врши друштву стицаоцу уз:

- могућност примене пореског изузимања у складу с чланом 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у или
- примену општег поступка опорезивања, уколико нису испуњени услови за примену пореског изузимања.

С тим у вези неопходно је разјаснити и правила издавања рачуна не само из угла Закона о ПДВ-у већ и из угла Закона о електронском фактурисању („Сл. гласник РС” бр. 44/2021… и 109/2025).

У статусним променама у којима друштво преносилац – обвезник ПДВ-а престаје да постоји потребно је разрешити питање подношења ПДВ пријаве за последњи порески период (до дана брисања из Регистра привредних субјеката), будући да се у статусним променама не спроводи поступак брисања обвезника ПДВ-а из система ПДВ-а пре него што се поднесе регистрациона пријава брисања из Регистра привредних субјеката.

Неизоставне су и ситуације када је плаћање аванса извршено друштву преносиоцу, а промет је извршен другом правном лицу – друштву стицаоцу. И обрнуто, догађа се да је аванс за будући промет примило друштво преносилац, а након спроведене статусне промене промет извршава друштво стицалац. Стога је потребно анализирати и наведене случајеве, с посебним акцентом на поступку и начину издавања рачуна за промет (било да је у питању е-фактура било фискални рачун).

Уз све претходно наведено, у овом чланку анализирано је и:

- право друштва стицаоца, као правног следбеника, да користи порески кредит по основу ПДВ-а који је стекло друштво преносилац;
- право на одбитак претходног пореза по основу услуга непосредно повезаних с поступком статусне промене (нпр. услуге консултаната, адвоката, нотара и др.).

1 Пренос целокупне или дела имовине

Чланом 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у прописано је да се сматра да промет добара и услуга у смислу тог закона НИЈЕ извршен приликом преноса **целокупне или дела имовине**, са или без накнаде, или као улог, ако:

- стицалац је порески обвезник или тим преносом постане порески обвезник и
- стицалац продужи да обавља исту делатност.

Услови за остваривање наведеног пореског изузећа прописани су у глави IV „Пренос целокупне или дела имовине” Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/2021… и 30/2026 – даље: Правилник о ПДВ-у).

У складу с чланом 12. Правилника о ПДВ-у пренос **целокупне имовине** приликом којег се, у смислу члана 6. став 1. тачка 1) Закона, сматра да промет добара и услуга није извршен јесте пренос целокупне имовине приликом **статусне промене привредног друштва** у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

која су од значаја за доказивање чињеница релевантних за конкретан порескоправни однос.

Сходно члану 74. став 13. ЗПДГ, набавна цена акција односно удела стечених у статусној промени, узевши у обзир члан 72а став 1. тачка 6) истог закона, једнака је набавној цени акција односно удела у привредном друштву **преносиоцу** које су замењене за стечене акције односно уделе у привредном друштву стицаоцу.

На пример, уколико физичко лице – власник друштва стицаоца продаје удео који је својевремено стекао заменом удела при статусној промени припајања, набавном ценом тог удела за потребе утврђивања пореза на капитални добитак сматраће се цена по којој је **набављен односно стечен удео у друштву преносиоцу**.

Иако су у пракси удели често предмет преноса (продаје), ЗПДГ уопште не уређује питање утврђивања набавне цене удела за потребе утврђивања капиталног добитка, али прописује начин утврђивања набавне цене у случају хартија од вредности (члан 74. ст. 5–7. ЗПДГ), у зависности од тога да ли се њима тргује на регулисаном тржишту или не:

- Када је реч о хартијама од вредности које је обвезник стекао куповином, којима се тргује на регулисаном тржишту капитала у складу са законом којим се уређује тржиште капитала , набавном ценом из става 1. датог члана сматра се цена коју обвезник документује као стварно плаћену, односно, ако то не учини, најнижа забележена цена по којој се трговало у периоду од годину дана од дана који претходи продаји хартије од вредности. Ако у том периоду није било трговине том хартијом од вредности, набавном ценом сматра се најнижа забележена цена у првој претходној години у којој је било трговања.
- У погледу хартија од вредности које је обвезник стекао, а којима се не тргује на тржишту капитала, набавном ценом из става 1. тог члана сматра се цена коју обвезник документује као стварно плаћену, односно, ако то не учини, њена номинална вредност, а ако је реч о акцијама без номиналне вредности, сразмерни део нето имовине друштва у моменту стицања.

Иако удели, сходно Закону о привредним друштвима, нису хартије од вредности, а нису ни у смислу ЗПДГ (јер се удели посебно наводе као предмет опорезивања), према нашем мишљењу, а у недостатку било какве друге смернице у самом пропису приликом утврђивања набавне цене, уделе треба посматрати као хартије од вредности којима се не тргује на тржишту капитала, што значи да се набавна цена утврђује као цена коју обвезник стварно документује. То би била вредност уплаћеног новчаног улога у друштву преносиоцу и унети процењени неновчани улози (у стварима и правима) у друштву преносиоцу, који су били регистровани у Агенцији за привредне регистре. Набавну вредност удела који је стечен улагањем представља вредност улога који је уписан у акт Агенције за привредне регистре. Уколико је удео у капиталу правног лица (друштва преносиоца) стечен поклоном или наслеђем од поклонодавца/оставиоца, набавном ценом сматра се цена по којој је поклонодавац/оставилац стекао удео, а ако је поклонодавац/оставилац удео стекао пре 24. 1. 1994. године, набавна цена удела биће утврђена према тржишној вредности удела на 24. 1. 1994. године. Набавну вредност удела који је стечен куповином представља вредност удела из купопродајног уговора.

ПС

ИНГ-ПРО
35 ГОДИНА СА ВАМА

Редакција

Статусне промене из угла Закона о пореском поступку и пореској администрацији

Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002… и 109/2025 – даље: **ЗППППА**) статусне промене обухвата из угла:

- испуњења пореске обавезе у случају статусних промена (члан 21);
- немогућности регистровања статусне промене за време трајања пореске контроле (члан 29);
- обавезе АПР-а да Пореској управи достави обавештење о статусној примени (члан 29).

Из угла обавеза које друштво преносилац није измирило, али и по евентуалном питања остваривања права друштва стицаоца на повраћај или прекњижавање више плаћеног пореза који је плаћен од стране друштва преносиоца, одлучујућа је чињеница да ли у статусној промени друштво преносилац:

- престаје да постоји (припајање, спајање, подела (уз оснивање, уз припајање и мешовита подела) или
- наставља да постоји и након спроведене статусне промене (издвајање – уз оснивање, уз припајање и мешовито издвајање).

1 Испуњење пореске обавезе правног лица које престаје да постоји

Сходно члану 21. став 1. ЗППППА, пореску обавезу правног лица које **престаје да постоји у статусној промени испуњава правни следбеник**, без обзира на то да ли је пре окончања поступка статусне промене знао да правни претходник није испунио делимично или у потпуности своју пореску обавезу. Ставом 2. истог члана прописано је и да споредна пореска давања у вези са неиспуњеном пореском обавезом правног лица које престаје да постоји при статусној промени падају на терет правног следбеника.

У складу с чланом 21. став 3. ЗППППА **рок** за испуњење пореске обавезе правног лица које престаје да постоји при статусној промени **не мења се** ако је испуњење те обавезе прешло на правног следбеника.

Ставом 4. члана 21. ЗППППА прецизирано је да је правни следбеник на којег је прешла пореска обавеза једног или више правних лица која престају да постоје при статусној промени:
1) у случају спајања – правно лице које је настало спајањем два или више правних лица, пореских обвезника;
2) у случају припајања – правно лице којем се једно или више правних лица, пореских обвезника, припојило;
3) у случају поделе – правно лице настало деобом пореског обвезника.

Ако постоји више правних следбеника, сви су они неограничено солидарно одговорни за пореску обавезу правног претходника сходно члану 21. став 5. ЗППППА.

Као што се може закључити, члан 21. ЗППППА примењује се на обвезника који по спроведеној статусној промени престаје да постоји. То даље имплицира да се тај члан ЗППППА односи искључиво на статусне промене припајање, спајање и подела, а не на статусну промену издвајање, с обзиром на то да при поменутој статусној промени друштво које се дели по спроведеној статусној промени наставља да постоји, па ће из тог разлога доспела пореска обавеза бити наплаћена од тог друштва.

Што се тиче солидарне одговорности правних следбеника за пореску обавезу правног претходника, када се као правни следбеник појављује једно привредно друштво, неспорно је да то друштво одговара за пореске обавезе друштва преносиоца које нису плаћене до дана регистрације статусне промене у АПР-у. Међутим, нешто је сложенија ситуација када се при статусној промени подела као правни следбеници појаве два или више друштава јер пореске импликације за правне следбенике зависе од дефинисања (или недефинисања) поделе

ју у примарну теренску здравствену заштиту животиња, пословима из Програма мера здравствене заштите животиња, као и пословима дезинфекције и дератизације у објектима у којима се држе и узгајају животиње и активностима на спречавању појављивања, ширења и сузбијања заразних болести животиња, лице које пружа наведене услуге није дужно да евидентира тако остварени промет преко фискалне касе, с обзиром да су поменуте услуге, у складу са Уредбом, ослобођене обавезе евидентирања промета преко фискалне касе.

*Када је реч о начину евидентирања промета преко фискалне касе употребљених **лекова**, лице које пружа поменуте ветеринарске услуге, према мишљењу Министарства финансија, може:*

– да изда фискални исечак на укупну вредност извршених услуга (вредност пружене ветеринарске услуге и употребљених медикамената и др), с тим што се цена укупне вредности извршених услуга може мењати у току целог дана, или

– да евидентира у фискалном исечку, поред шифре ветеринарске услуге, и сваки појединачно извршени промет (у конкретном случају, врсту и количину употребљених медикамената и др.), са појединачном ценом.

Према томе, уколико се ради о прометима који се, у складу са прописом којим се уређује порез на додату вредност, опорезују по општој стопи ПДВ, у фискалном исечку такав промет означава се пореском стопом „Ђ”.

Тања Ђелкапић

Враћање добара у спољнотрговинском промету са аспекта ПДВ-а и порески третман превозних услуга у вези с тим повраћајем

Спољнотрговински промет је промет између домаћих и страних лица који се обавља на основу уговора закључених у складу с домаћим прописима и међународним уговорима. Законом о спољнотрговинском пословању („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 36/11 – др. закон, 88/11 и 89/15 – др. закон – даље: Закон о спољнотрговинском пословању) уређује се спољнотрговинско пословање у складу с правилима Светске трговинске организације (СТО) и прописима Европске уније (ЕУ), као и надлежност Агенције за страна улагања и промоцију извоза.

Осим у унутрашњем промету, враћање добара настаје и у спољнотрговинском промету. У пракси често долази до тога да добра буду увезена из иностранства и стављена у слободан промет у оквиру поступка увозног царињења, са обавезом плаћања ПДВ-а, да би се након извесног времена враћала у иностранство као непродата или зато што су неодговарајућег квалитета, итд.

Такође, друга честа ситуација из праксе подразумева да су добра извезена инокупцу уз примену пореског ослобођења у складу с прописаним условима, али се враћају у Републику Србију као непродата или због неодговарајућег квалитета и сл. У наведеним околностима добра се поново увозе у Републику Србију јер је увоз добара, из аспекта Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04… и 109/2025 – даље: Закон о ПДВ-у), сваки унос добара у царинско подручје Републике Србије.

Такође, специфичан случај је када су добра испоручена купцу, али он одбије део испоручене количине, након чега их продавац прода другом купцу у иностранству.

1 Враћање увезених добара добављачу из иностранства

Уколико се добра враћају у иностранство као непродата или зато што не одговарају обавезама које проистичу из уговора, такву испоруку треба третирати као класичан извоз добара, уз примену пореског ослобођења прописаног одредбама члана 24. став 1. т. 2) или 3) Закона о ПДВ-у.

3 Одбијање инокупца да прими део испоручених добара и продаја предметних добара другом лицу у иностранству

У пракси су честе и следеће околности:
- добра су извезена уз примену пореског ослобођења за извоз добара;
- добра су испоручена иницијалном купцу и по том основу издата је фактура;
- купац из иностранства одбио је да прими део робе због квара исте;
- затим су спорна добра поправљена у иностранству и продата новом купцу.

Када купац одбије да прими део поручене робе због њене неисправности, то фактички има карактер враћања добара. С тим у вези обвезник ПДВ-а по том основу треба да изда документ о смањењу накнаде, сагласно одредбама члана 182. Правилник о ПДВ-у.

По основу испоруке поправљених добара другом купцу не постоји обавеза да се обрачуна ПДВ јер је место промета иностранство у складу с чланом 14. став 1. тачка 1) или 3) Закона о ПДВ-у, којим је прописано да је место промета добара место:
- у ком се добро налази у тренутку слања или превоза до примаоца или, по његовом налогу, до трећег лица, ако добро шаље или превози испоручилац, прималац или треће лице, по његовом налогу;
- у ком се добро налази у тренутку испоруке, ако се добро испоручује без отпреме односно превоза.

Поред свега, према нашем мишљењу, у пољу 1.1 обрасца ПОПДВ треба исказати износ за који је смањена накнада по основу промета првом купцу, а у пољу 11.1 обрасца ПОПДВ износ накнаде за промет извршен другом купцу ван територије Републике Србије.

Уколико је обвезник ПДВ-а за потребе поправке добара у иностранству ангажовао страно лице, напомињемо да се место промета те услуге одређује према месту седишта примаоца услуге у складу са општим правилом, прописаним одредбама члана 12. став 4. Закона о ПДВ-у, независно од тога где је услуга фактички пружена. Према томе, местом промета сматра се Република Србија, па је прималац порески дужник који има обавезу да сачини интерни рачун у ком обрачунава ПДВ, док право на одбитак претходног пореза користи у складу са општим условима, прописаним чланом 28. Закона о ПДВ-у.

3.1 Поступање у складу с прописима о девизном пословању

Посматрано из аспекта девизног пословања, по основу дела добара који је нерезидент, односно први купац одбио да прими због неисправности, као и уколико резидент, односно продавац добара изда фактуру другом нерезиденту – новом купцу предметних добара, сматрамо да је наплата из иностранства дозвољена и у складу с девизним прописима јер се врши по текућем послу, односно послу спољнотрговинског промета робе између резидента и нерезидента. Наиме, модели образаца налога за наплату – слог 60 и налога за плаћање – слог 70 у делу за статистику обухватају и податке о броју, години и износу фактуре/профактуре која се наплаћује/плаћа, који се наводе за шифру основа 112 и треба да одговарају броју фактуре која је наведена у рубрици 44 Јединствене царинске исправе.

У предметној ситуацији резидент ће располагати царинском документацијом у оквиру које ће у рубрици 44 ЈЦИ бити наведени подаци о фактури испостављеној нерезиденту – првом купцу добара, док ће наплата из иностранства бити извршена делимично по тој фактури, а делимично по новој фактури издатој другом нерезиденту, односно новом купцу добара.

Узимајући у обзир обавезне елементе налога платног промета са иностранством, препорука је да се припреми детаљно и документовано образложење наплате од другог нерезидента – новог купца добара у случају евентуалне контроле девизног пословања, имајући у виду претпоставку да царинска документација, као и фактура која је приложена за потребе извозног царињења, гласе само на нерезидента, односно првог купца добара, док ће наплата целокупне вредности извезених добара бити фактички извршена од два нерезидента – првог и новог купца предметних добара.

Тања Ђелкапић

Одобравање попуста и покриће трошкова уништавања добара купцу уместо враћања добара

Порески третман враћања добара, почев за порески период април, односно април–јун 2026. године, има карактер измене основице за ПДВ, а не новог промета у смислу Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04… и 109/2025 – даље: Закон о ПДВ-у), независно од разлога за враћање добара.

Међутим, у појединим ситуацијама продавац добара жели да стимулише купца да не искористи право на враћање добара већ му одобрава попуст и пристаје да на његов терет падну сви трошкови купца у вези са уништавањем добара која више не могу да се продају. У складу с наведеним могућ је следећи сценарио:

- добављач је испоручио добра и том приликом обрачунао је ПДВ у складу са Законом о ПДВ-у;
- купац није успео да прода сва добра, независно од тога да ли су пред истеком рока трајања, оштећена, слабо се продају итд.;
- купац има уговорно право да врати непродата добра;
- добављач је спреман да купцу одобри попуст и додатне трошкове уколико овај добра задржи.

У ситуацији када се ради о добрима која су пред истеком рока трајања или онима за којима је смањена потражња на тржишту, а учесници у промету не желе да се изврши враћање добара, једно од решења јесте да се роба преда на уништавање од стране купца, при чему добављач иницијалном купцу по том основу одобрава попуст, за шта му издаје документ о смањењу основице за накнадни попуст. Наиме, ради се о томе да би добављач с добрима, у случају да му их купац враћа као непродата, највероватније урадио исто – предао би их на уништење.

Купац који уништава своја добра дужан је да примени општа правила опорезивања која су прописана за расход (кало, растур, квар и лом). Такође, добављач одобрава накнадни попуст у договореном износу и врши измену пореске основице у складу са одредбама члана 21. Закона о ПДВ-у, док купац врши исправку одбитка претходног пореза у складу са одредбама члана 31. Закона о ПДВ-у.

У пракси је честа ситуација да је продавац сагласан с тим да купац може да искључи одређени производ из свог продајног асортимана уколико на основу интерне анализе закључи да дистрибуција тог производа није у његовом интересу (добра нису „фреквентна”). Према општем правилу, купац има право да нефреквентну робу врати као непродату, што би, према новим правилима која важе од априла 2026. године, стриктно подразумевало примену правила о измени основице за ПДВ.

Такође, уговором може да буде предвиђено да су се уговорне стране споразумеле да производ са незадовољавајућим профитом купац задржи у продајном асортиману, уз обавезу да добављач „плати” одговарајући износ да предметна добра остану код купца. Уговорне стране наведени износ често називају „накнада за дистрибуцију”. С тим у вези указујемо на то да се порески третман не одређује на основу назива већ на основу суштине онога што је уговорено из аспекта Закона о ПДВ-у. Према томе, уместо да купац врати добра, продавац пристаје да плати накнаду како купац ипак не би спровео враћање добара.

У вези с наведеним, према нашем мишљењу, како год уговорне стране назвале наведену накнаду, економска суштина је у томе да тај износ има карактер накнадно одобреног попуста, што значи да га треба третирати као измену основице у смислу одредаба члана 21. Закона о ПДВ-у.

Наиме, сагласно наведеном, описана накнада нема карактер накнаде за промет који је купац извршио добављачу зато што је слабо фреквентна добра задржао у свом асортиману. Суштина је у томе да је добављач умањио накнаду за раније извршени промет.

а у коју се урачунавају и сви споредни трошкови које обвезник ПДВ – велепродавац зарачунава купцу, тј. обвезнику ПДВ – малопродавцу. Ако после извршеног промета наступе околности због којих обвезник ПДВ – велепродавац одобрава накнадни попуст у цени за извршени промет добара (а под условом да одобравање тог попуста није резултат промене структуре накнаде за промет добара који је обвезник ПДВ – велепродавац извршио обвезнику ПДВ – малопродавцу, у смислу да обвезник ПДВ – велепродавац потражује од обвезника ПДВ – малопродавца мањи износ накнаде у новцу и, на име умањења новчаног износа, добра или услуге), реч је о смањењу основице за извршени промет добара. У том случају, обвезник ПДВ – велепродавац може да измени износ обрачунатог ПДВ под условом да је обвезник ПДВ – малопродавац исправио одбитак претходног пореза и да је о томе писмено обавестио обвезника ПДВ – велепродавца.

Према томе, када обвезник ПДВ – велепродавац, после извршеног промета добара, одобри обвезнику ПДВ – малопродавцу одређени износ новчаних средстава на име покрића трошкова за набављена добра од тог велепродавца која се услед насталих околности не могу стављати у промет (нпр. због лома, квара, протека рока трајања) већ се уништавају по налогу обвезника ПДВ – малопродавца, и трошкова уништавања тих добара, као и у случају одобравања одређеног износа новчаних средстава за добра пред истеком рока трајања у износу који обвезник ПДВ – малопродавац одобрава крајњем потрошачу, одобравање тих новчаних средстава, ***по својој суштини, представља смањење основице за промет добара*** *који је обвезник ПДВ – велепродавац извршио обвезнику ПДВ – малопродавцу. Износ обрачунатог ПДВ за извршени промет добара обвезник ПДВ – велепродавац може да измени под условом да је обвезник ПДВ – малопродавац исправио одбитак претходног пореза и да је о томе писмено обавестио обвезника ПДВ – велепродавца.*

Наиме, суштина је у томе да одобрени новчани износ нема карактер накнаде за промет који је купац извршио добављачу, а нема ни карактер рефундације, која није предмет опорезивања ПДВ-ом, већ се примењују правила о измени основице за ПДВ.

Практична примена наведеног приступа није спорна у ситуацијама када је укупан износ одобрених новчаних средстава мањи од вредности првобитно извршеног промета добара који представља основ за измену пореске основице, што је најчешће случај када је извршена испорука веће количине добара, а само један њихов део остане непродат или буде уништен.

Међутим, у погледу појединачних добара или мањих испорука може да се догоди да укупан износ који добављач одобрава купцу премаши вредност првобитно испоручених добара. Таква ситуација може да настане када, поред вредности непродатих или уништених добара, добављач купцу надокнађује и одређене трошкове повезане с њиховим повлачењем из промета, складиштењем, транспортом или уништавањем. **Према нашем мишљењу, до висине вредности првобитно извршеног промета примењују се правила о измени пореске основице. Насупрот томе, део одобреног износа који превазилази вредност првобитног промета не може да се сматра додатним умањењем накнаде за промет добара већ има карактер рефундације трошкова које је купац имао у вези са поступањем с непродатим или уништеним добрима**. С обзиром на то да се у том случају не ради о накнади за промет добара или услуга, таква рефундација није предмет опорезивања ПДВ-ом.

Сличан закључак може да се примени и у ситуацији када дистрибутер преузима неисправне производе од малопродајних објеката и враћа их произвођачу ради повлачења из промета. За вредност враћених производа произвођач врши одговарајућу измену пореске основице, док дистрибутер може да захтева накнаду трошкова које је имао приликом организовања повратa робе. Уколико одобрени износ по основу тих трошкова прелази вредност добара која су предмет повратa, тај вишак има карактер рефундације стварно насталих трошкова, а не накнаде за промет добара или услуга, због чега није предмет опорезивања ПДВ-ом.

Жељко Албанезе

Издавање и употреба потврде о резидентности

Увод

Република Србија, као и друге државе, заинтересована је да закључивањем уговора првенствено са државама које су њени најзначајнији економски партнери, а затим и с другим државама, елиминише проблем међународног двоструког опорезивања и тиме олакша укључивање у међународну поделу рада и интензивира своје економске и финансијске односе на светском плану. Ти уговори, који носе званичан назив „уговори о избегавању двоструког опорезивања" (даље: УИДО), осим осталог, омогућавају и повољније – бенефициране пореске стопе на различите врсте прихода правних и физичких лица у односу на државу – уговорницу у којој је приход остварен. На пример, стопа пореза на дивиденде у Републици Србији (даље: Република) износи за физичка лица 15%, а за правна лица 20%, док нерезидентни обвезници на основу УИДО своје државе с Републиком на исти приход плаћају порез по стопама од 5 до 15%. Слична ситуација је и са опорезивањем камата, ауторских накнада и капиталног добитка, а присутне су и друге погодности.

Међутим, да би се користиле фискалне предности које закључени УИДО омогућавају државама уговорницама, приликом обрачуна пореза на приходе правног или физичког лица из државе уговорнице исплатилац прихода примењује одредбе УИДО под условом:
1) да прималац прихода докаже статус резидента државе с којом је закључен уговор о избегавању двоструког опорезивања, и
2) да је стварни власник прихода.

У нашем пореском законодавству таква ситуација прописана је у два закона:
1) за физичка лица: према члану 107а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС" бр. 24/2001… и 109/2025 – даље: Закон о порезу), приликом обрачуна пореза по одбитку на приходе нерезидента исплатилац прихода (у Републици) примењује одредбе уговора о избегавању двоструког опорезивања, под условом да нерезидент докаже статус резидента државе с којом је Србија закључила уговор о избегавању двоструког опорезивања, али и да је он стварни власник прихода;
2) за правна лица: према члану 40. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС" бр. 25/2001… и 94/2024 – даље: ЗПДПЛ), приликом обрачуна пореза по одбитку на приходе нерезидента исплатилац прихода (у Републици) примењује одредбе уговора о избегавању двоструког опорезивања, под условом да нерезидент докаже статус резидента државе с којом је Република закључила уговор о избегавању двоструког опорезивања, али и да је нерезидент стварни власник прихода.

Према томе, доказ статуса резидентности, односно потврда о резидентности је неопходан услов, односно документ да би прималац прихода, правно или физичко лице из државе уговорнице (у датом случају с Републиком), могао да користи фискалне и остале предности из УИДО који је његова матична држава закључила с Републиком, и то важи за све категорије прихода који су предмет УИДО. Практично, доказ о резидентности (као и доказ о стварном власништву над односним приходом) исплатиоцу прихода служи као правни основ за примену бенефициране стопе пореза, предвиђене у УИДО који примењују.

На пример, уколико је прималац дивиденди (у конкретном случају страни оснивач – правно лице, резидент Швајцарске) домаћем исплатиоцу дивиденди:
- пружио доказ о резидентности Швајцарске (на обрасцу Републике Србије – ПОР-2 обрасцу),
- пружио доказ о стварном власништву над дивидендама (као доказ би могао да послужи извод из Агенције за привредне регистре) и
- уколико је његово учешће у капиталу домаће компаније која исплаћује дивиденде веће од 20%

сходно члану 10. став 2. под (1) УИДО,
предметне дивиденде опорезовале би се по стопи од 5% од њиховог бруто износа.

Уколико нису испуњени наведени услови за примену УИДО, примењује се стопа од 20% из члана 40. став 1. Закона о порезу на добит прав-

Према томе, уколико је датум издавања потврде из 2025. године, али је у потврди јасно назначено да се потврђује резидентност у 2025. години, таква потврда је валидна. Међутим, уколико потврда не садржи информацију о години на коју се односи већ само датум када надлежни орган те државе издаје потврду, предметна потврда представљаће доказ резидентности само за годину у којој је издат конкретни образац потврде, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-00970/2016-04 од 4. 11. 2016. године:

Према томе, статус резидента државе са којом је закључен уговор, нерезидент доказује потврдом о резидентности на посебном обрасцу овереном од надлежног органа друге државе уговорнице чији је резидент, односно на овереном преводу потврде на обрасцу који пропише надлежни орган државе са којом је закључен уговор о избегавању двоструког опорезивања.

У ситуацији када образац потврде који пропише надлежни орган државе са којом је закључен уговор о избегавању двоструког опорезивања не садржи информацију о години на коју се потврда односи, већ само датум када надлежни орган те државе издаје потврду, предметна потврда представљаће доказ резидентности само за годину у којој је издат конкретни образац потврде.

На крају, неопходно је подсетити пореске обвезнике на то да Центар за велике пореске обвезнике – Одељење за комуникацију, правну подршку и пружање услуга, у сарадњи са Одељењем за међународну сарадњу и размену информација Централе Пореске управе, континуирано прикупља и ажурира информације од значаја за примену уговора о избегавању двоструког опорезивања, с посебним освртом на потврде о резидентности. С тим у вези скрећемо пажњу на ажуриране информације које се односе на могућност издавања потврда о резидентности у електронској и папирној форми. Наведене информације доступне су на сајту Пореске управе, у оквиру линка ЦВПО, део УИДО – „Преглед надлежних органа за издавање потврда о резидентности".

Жељко Албанезе

Обрачун и плаћање пореза на приходе које оствари нерезидентно правно лице по основу закупа и подзакупа непокретне имовине у Србији

Увод

Према члану 40. став 1. тачка 4) Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС" бр. 25/2001… и 94/2024 – даље: Закон), на приходе које оствари нерезидентно правно лице по основу накнада од закупа и подзакупа непокретности на територији Републике Србије (даље: Република) плаћају се:

- порез по одбитку, ако је приход остварен од резидентног правног лица;
- порез по решењу, ако је приход остварен од лица које није дужно да обрачуна, обуставља и плаћа порез по одбитку (физичко лице, други нерезидентни обвезник).

У смислу Закона нерезидентни обвезник је правно лице које је основано и има место стварне управе и контроле ван територије Републике. Истовремено, нерезидентним правним лицем из јурисдикције с преференцијалним пореским системом сматра се нерезидентно правно лице које:

1) основано је на територији јурисдикције с преференцијалним пореским системом,

2) има регистровано седиште на територији јурисдикције с преференцијалним пореским системом,

3) има седиште управе на територији јурисдикције с преференцијалним пореским системом или

4) има место стварне управе на територији јурисдикције с преференцијалним пореским системом.

сваком другом поступку намирења потраживања у складу са законом.

Пореска пријава на обрасцу ПП КДЗН подноси се надлежном пореском органу у општини на чијој територији се налази непокретност.

Међутим, пошто у датом случају пореску пријаву и обрачун пореза подноси нерезидентно правно лице, сходно члану 14. ЗПППА, ако оно нема сталну пословну јединицу на територији Републике, односно остварује приходе или стиче имовину на територији Републике ван пословања своје сталне пословне јединице, дужно је да у року од десет дана од дана почетка остваривања прихода обавести Пореску управу у седишту о лицу које је његов порески пуномоћник (а то је физичко, односно правно лице – резидент Републике које у границама добијеног пуномоћја, у име и за рачун пореског обвезника, извршава послове у вези са пореским обавезама обвезника – прима пореске акте, подноси пореске пријаве, плаћа порез и др.).

Када одреди пореског пуномоћника и када припреми пореску пријаву на обрасцу ПП КДЗН са обрачунатим порезом, нерезидентно правно лице, као прималац прихода, дужно је да у року од 30 дана од дана остваривања прихода од непокретности надлежном пореском органу, преко пореског пуномоћника, поднесе пореску пријаву, и то у општини на чијој територији се налази непокретност, односно седиште или пребивалиште пореског пуномоћника у случају остваривања поменутих прихода. Нерезидентно правно лице подноси пријаву и у случају када, у складу са УИДО, порез плаћа у држави чији је резидент, уз подношење доказа да нема основа за плаћање пореза у Републици.

Нерезидентно правно лице које остварује приход од закупа и подзакупа непокретности уз пријаву подноси уговор о закупу, односно подзакупу, као и осталу документацију неопходну за утврђивање пореске обавезе. Нерезидентно правно лице које остварује приходе у поступку намирења потраживања уз пријаву подноси извршну исправу у складу са законом, као и осталу документацију неопходну за утврђивање пореске обавезе.

Пореска пријава подноси се искључиво електронским путем, употребом електронских сервиса Пореске управе, на начин прописан Правилником о подношењу пореске пријаве електронским путем. Изузетно, у случају када је законом дозвољено подношење пријаве и у писменом облику, пријава се подноси непосредно или путем поште.

На основу пореске пријаве надлежни порески орган доноси решење у року од 15 дана од дана пријема пријаве. Порез утврђен решењем надлежног пореског органа порески обвезник дужан је да уплати у року од 15 дана од дана када му је решење достављено.

Редакција

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

1 Продаја потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета и евидентирање у ПОПДВ обрасцу

Питање: Предузетник, ПДВ обвезник, обавља услугу превоза инокупцима. Превоз који обавља је из једног места у иностранству у друго место у иностранству. Предузетник не наплаћује од инокупца који је корисник услуге него од домаћег привредног друштва (фактор), које врши откуп предузетниковог потраживања од инокупца. Коме превозник издаје фактуру за услугу превоза и како се та трансакција исказује у обрасцу ПОПДВ? Шта исказује у фактури коју издаје фактору?

Одговор: Пре свега, када је у питању услуга превоза добара која се пружа страном правном лицу, место промета одређује се у складу с чл. 12. ст. 4. ЗПДВ – према седишту примаоца услуге. Како је у описаном случају то иностранство, услуга није предмет ПДВ-а и евидентирање се врши у пољу 11.1 ПОПДВ обрасца.

Осим тога, фактуру за услугу превоза издајете страном правном лицу, којем сте и пружили услугу превоза.

Услуга пружена страном правном лицу представља реализовани спољнотрговински промет. Сходно чл. 7. Закона о девизном пословању, банке односно резиденти, осим резидената – физичких лица, као и нерезиденти, могу да преносе односно плате или наплате потраживања и дуговања која су настала **по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга резидената** који се не сматра комерцијалним кредитима и зајмовима. Послови из става 1. наведеног члана могу да се врше само на основу уговора закљученог између преносиоца и примаоца потраживања и дуговања, уз обавезу преносиоца да дужника из основног посла обавести о извршеном преносу потраживања, односно обавезу преносиоца да прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања. Уговор из става 2. истог члана нарочито садржи идентификационе податке о уговорним странама, податке о основу по ком су настала потраживања и дуговања која су предмет преноса, укључујући и податке о дужнику, односно повериоцу, као и податке о валути и износу потраживања и дуговања који су предмет преноса.

Потраживања и дуговања која су настала по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга резидента – јавног предузећа и правног лица с државним капиталом или правног лица које је у процесу реструктурирања или приватизације могу да се преносе односно плате или наплате само на основу уговора, сагласности или изјава закључених између свих учесника у послу, уз претходно прибављену сагласност Владе, осим потраживања и дуговања резидента – правног лица које је Република основала посебним законом ради финансирања извоза. Дакле, могуће је да своје потраживање према нерезиденту по основу реализованог спољнотрговинског промета услуге пренесете на другог резидента.

Чланом 25. ст. 1. т. 6) ЗПДВ прописано је да се ПДВ не плаћа у промету новца и капитала приликом пословања и посредовања у пословању новчаним потраживањима, чековима, меницама и другим сличним хартијама од вредности, осим наплате потраживања за друга лица.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-529/2012-04 од 17. 4. 2012. године:

У случају када обвезник ПДВ изврши пренос новчаног потраживања примемнику, ПДВ се не обрачунава и не плаћа, а преносилац новчаног потраживања нема право на одбитак претходног пореза по том основу.

Дакле, у фактури коју издајете друштву које откупљује потраживање наводите као опис „продаја потраживања насталог по основу _____”, при чему се износ уноси у поље 2.1 обрасца ПОПДВ. Ништа се не евидентира у СЕФ-у јер нема ПДВ-а који би се евидентирао.

на територији Србије сматра да је извршен промет услуге у складу са одредбама члана 15. Закона о ПДВ-у, проверава се испуњеност прописаног услова из члана 99. став 3. Правилника о ПДВ-у.

Подсећамо на то да је у члану 99. став 3. Правилника о ПДВ-у прописано да, изузетно од наведеног, пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 8) Закона о ПДВ-у за превозне услуге које су у вези са извозом добара од места утовара до места претовара која се налазе на територији Србије обвезник ПДВ-а може да оствари ако поседује:
1) рачун или други документ који служи као рачун, издат у складу са Законом о ПДВ-у;
2) царинску декларацију за поступак транзита.

Први наведени доказ, наравно, није тешко обезбедити, с обзиром на то да обвезник ПДВ-а за предметне услуге свакако има обавезу да изда рачун за извршени промет. Међутим, обвезници који пружају превозне услуге у таквим случајевима неће увек бити у могућности да поседују царинску декларацију за поступак транзита будући да се она не издаје у свим случајевима извоза добара (такву декларацију могуће је поседовати само ако је у месту утовара извршено извозно царињење, али и у тим случајевима постоје разлике у односу на то да ли се ради о националном или заједничком транзиту). Дакле, без обзира на то што је створен законски основ за ослобођење превозних услуга од места утовара до места претовара на територији Републике Србије, питање је колико обвезници у пракси могу да га остварују с обзиром на обавезу поседовања царинске декларације за поступак транзита.

У сваком случају, ако обвезник ПДВ-а не поседује декларацију за поступак транзита, на промет предметне услуге обрачунава се и плаћа ПДВ. Другим речима, уколико учесници у трансакцији не обезбеде прописане доказе, независно од разлога, пореско ослобођење не може да се примени, већ је промет опорезив ПДВ-ом у складу са Законом о ПДВ-у, а прималац има право на одбитак претходног пореза у складу са општим условима.

2. Међутим, уколико су у питању друге околности – да је превозник уговорио са извозником превоз до крајњег одредишта (возар је његов подизвођач на делу релације превоза), тако да је за целу релацију – до крајњег одредишта уговорена јединствена накнада, онда је фактура неисправна јер је превоз од првог места утовара (Бор) до крајњег одредишта ослобођен ПДВ-а, уз испуњење услова из члана 99. став 1. Правилника о ПДВ-у.

Дакле, у случају када обвезник пружа услугу превоза добара која се извозе од места првог утовара у Србији (Бор) до крајњег одредишта у иностранству, за коју је уговорена јединствена накнада, укупна накнада ослобођена је ПДВ-а под условом да обвезник ПДВ-а који је порески дужник за тај промет, у складу с чланом 99. став 1. Правилника о ПДВ-у, поседује:
1) документ о извршеној услузи превоза (ЦМР, ЦИМ, манифест и др.);
2) рачун или други документ који служи као рачун, издат у складу са Законом о ПДВ-у.
У складу с чланом 101а став 1. Правилника о ПДВ-у услов за остваривање пореског ослобођења који се односи на издавање рачуна у складу с тим правилником сматра се испуњеним за порески период у ком је промет извршен ако је рачун издат закључно са 10. даном календарског месеца који следи након пореског периода у ком је промет извршен.

Околност да се део јединствене услуге превоза у вези са извозом добара обавља на територији Србије од места првог утовара (Бор) до места претовара (Инђија) не значи да обвезник ПДВ-а који је порески дужник за јединствену услугу превоза треба да испуни прописане услове из члана 99. став 3. Правилника о ПДВ-у да би услуга превоза била ослобођена ПДВ-а. Другим речима, за услугу превоза добара коју обвезник врши од места првог утовара до места претовара на територији Србије **није уговорена засебна накнада**, што значи да се у моменту окончања пружања услуге превоза добара на релацији место првог утовара – место претовара добара на територији Србије не сматра да је извршен промет услуге у складу са одредбама члана 15. Закона о ПДВ-у, па последично не постоји основ да се за превоз на тој релацији проверава испуњеност прописаног услова из члана 99. став 3. Правилника о ПДВ-у.

Редакција

Порески третман премије за колективно осигурање и индивидуално добровољно осигурање запослених

У Закону о раду („Сл. гласник РС” 24/2005… и 109/2025 – други закон), Закону о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001… и 109/2025 – даље: ЗПДГ) и Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004… и 109/2025 – даље: Закон о доприносима) помињу се различити видови премија осигурања за запослене за које је потребно одредити да ли њихове исплате подлежу обавези плаћања пореза и доприноса на зараде или не. При томе је потребно да се разграниче појмови „колективно осигурање” и „индивидуално осигурање”, као и да се сагледају одредбе Закона о осигурању („Сл. гласник РС” бр. 139/2014 и 44/2021) ради дефинисања основних група осигурања.

У складу с чланом 10. став 1. Закона о осигурању више врста осигурања, зависно од повезаности ризика, односно интереса који се покривају осигурањем, сврставају се у следеће групе осигурања:
1) животна осигурања,
2) неживотна осигурања.

У животна осигурања, сходно члану 8. Закона о осигурању, убрајају се:
1) осигурање живота, које покрива:
- осигурање живота за случај доживљења,
- осигурање живота за случај смрти,
- осигурање живота за случај смрти и доживљења,
- осигурање живота с повратом премије;

2) осигурање за случај венчања и рођења;
3) рентно осигурање;
4) допунско осигурање уз осигурање живота, које покрива:
- допунско осигурање од последица незгоде уз животно осигурање,
- допунско здравствено осигурање уз животно осигурање;

5) животна осигурања из т. од 1) до 3) датог члана везана за јединице инвестиционих фондова;
6) тонтине, које представљају осигурање у ком се осигураници договоре да ће заједнички капитализовати своје доприносе и тако капитализовану имовину поделити између оних осигураника који доживе одређену старост, односно између наследника умрлих осигураника;
7) осигурање с капитализацијом исплате, које се заснива на актуарским обрачунима, у оквиру ког осигураник као замену за једнократну или периодичну уплату премије прима исплате у одређеној висини у одређеном периоду.

Из угла теме овог текста, врстама неживотних осигурања, сходно члану 9. Закона о осигурању, сматрају се:
1) осигурање од последица незгоде, укључујући и осигурање од повреда на раду и професионалних обољења, које покрива:
- уговорену новчану накнаду за случај незгоде,
- накнаду уговорених трошкова за случај незгоде,
- комбинацију исплата из подт. (1) и (2) ове тачке,
- исплату због последица повреде или оштећења здравља или због смрти путника;

2) добровољно здравствено осигурање, које покрива:
- уговорену новчану накнаду за случај болести,
- накнаду уговорених трошкова лечења,
- комбинацију исплата из подт. (1) и (2) ове тачке.

1 Премије колективног осигурања

Према члану 119. став 5. Закона о раду, послодавац запосленима може да уплаћује премију за:
- добровољно додатно пензијско осигурање,
- **колективно** осигурање од последица незгода и
- **колективно** осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција,

а у циљу спровођења квалитетне додатне социјалне заштите.

ви зарада односно плата признају у износу **обрачунатом** на терет пословних расхода. Суштина је у томе да се такви трошкови признају у периоду на који се односе и у ком су обрачунати, независно од тога када ће бити извршена исплата по датом основу.

С друге стране, чланом 9. став 2. ЗПДПЛ дефинисано је да се **примања запосленог која се сматрају зарадом** у смислу Закона о порезу на доходак грађана, као и примања на која се до износа прописаног тим законом не плаћа порез на зараде, признају као расход у пореском билансу у пореском периоду у ком су **исплаћена** односно реализована. Другим речима, друга примања запослених која немају карактер зараде у смислу Закона о раду, али према ЗПДГ имају карактер зараде, признају се као расход у пореском билансу у пореском периоду у ком су исплаћена.

У наведеном контексту треба сагледати и премије колективног и индивидуалног осигурања које послодавац плаћа из својих средстава за запослене.

Премија осигурања коју послодавац плаћа за све запослене у погледу неживотног **колективног** осигурања од последица незгоде, укључујући осигурање од повреда на раду и професионалних обољења, као и колективног осигурања за случај тежих болести и хируршких интервенција, али и премија **колективног** осигурања живота за случај смрти запосленог услед болести коју послодавац плаћа за све запослене (дакле, плаћања из члана 14б став 2. тачка 1) ЗПДГ), немају карактер зараде (независно од износа) у складу с чланом 105. став 3. Закона о раду, већ је то расход послодавца који се признаје у пореском билансу у складу са општим правилима – **у складу с чланом 7. ЗПДПЛ**, а не према правилима из члана 9. ЗПДПЛ.

Када је реч о премији индивидуалног добровољног здравственог осигурања, односно пензијском доприносу у добровољни пензијски фонд, које послодавац плаћа за запослене – осигуранике, односно чланове добровољног пензијског фонда, у складу с посебним прописима који уређују наведене области, до износа који је ослобођен од плаћања доприноса сагласно закону који уређује доприносе за обавезно социјално осигурање (дакле, плаћања из члана 14б став 2. тачка 2) ЗПДГ), ситуација је нешто сложенија:

- Премија за добровољно пензијско осигурање изузета је из појма зараде у складу с чланом 105. став 3. Закона о раду.
- Премија за добровољно здравствено осигурање НИЈЕ изузета из појма зараде у складу с чланом 105. став 3. Закона о раду. Имајући у виду да се примање запосленог по основу премије добровољног здравственог осигурања сматра зарадом у смислу Закона о раду, могао би се извести закључак да се на та примања, како у вредности до тако и у вредности преко неопорезивог износа, примењују одредбе члана 9. став 1. ЗПДПЛ. Међутим, имајући у виду то да је одредбама ЗПДГ изједначен порески третман премија добровољног здравственог осигурања с премијама добровољног пензијског осигурања (иако у том делу постоји очигледна неусаглашеност са одредбама Закона о раду), сматрамо да премије добровољног здравственог осигурања у смислу признавања као расхода у пореском билансу треба третирати на исти начин као и премије добровољног пензијског осигурања.

Другим речима, на целокупан износ премије како за индивидуално добровољно пензијско осигурање тако и за индивидуално добровољно здравствено осигурање (до и преко неопорезивог износа) примењују се одредбе члана 9. став 2. ЗПДПЛ, односно расход исказан по том основу признаје се у периоду у ком је исплаћен, независно од тога што се неопорезиви износ премије осигурања рачуноводствено обухвата на рачуну 552, док се евентуални износ премије који је послодавац платио преко неопорезивог износа евидентира као зарада на рачунима групе 52.

WWW.PROPISI.NET

Редакција

Боловање до 30 дана на терет послодавца

Према Закону о раду, право на накнаду зараде за време одсуствовања с рада због привремене спречености за рад имају запослена лица, односно лица која с послодавцем имају заснован радни однос на основу уговора о раду. Остала лица која су ангажована ван радног односа (нпр. на основу уговора о међусобним правима и обавезама директора, уговора о привременим и повременим пословима, уговора о делу и сл.) немају право на накнаду зараде по том основу.

1 Услови за остваривање права запосленог на накнаду зараде за време одсуствовања с рада на терет послодавца

1.1 Накнада зараде за време боловања која пада на терет послодавца

Чланом 115. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања с рада због привремене спречености за рад до 30 дана, и то:
1) најмање у висини 65% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у ком је наступила привремена спреченост за рад, с тим што не може да буде нижа од минималне зараде утврђене у складу с наведеним законом ако је спреченост за рад проузрокована болешћу или повредом ван рада, ако законом није друкчије одређено;
2) у висини 100% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у ком је наступила привремена спреченост за рад, с тим што не може да буде нижа од минималне зараде утврђене у складу с наведеним законом ако је спреченост за рад проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, ако законом није друкчије одређено.

У складу с чланом 101. став 1. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС” бр. 25/2019, 92/2023 и 109/2025 – други закон – даље: Закон) накнаду зараде за случајеве привремене спречености за рад:
1) услед болести или повреде ван рада;
2) услед професионалне болести или повреде на раду;
3) због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће;
4) због прописане мере обавезне изолације као клицоноше или због појаве заразних болести у његовој околини;
5) због неге болесног, односно повређеног члана уже породице, под условима утврђеним тим законом;
6) због добровољног давања органа, ћелија и ткива, изузев добровољног давања крви;
7) у случају када је одређен за пратиоца болесног осигураног лица упућеног на лечење или лекарски преглед у друго место, односно док борави као пратилац у стационарној здравственој установи, у складу с прописом којим се уређује начин и услови за остваривање права из обавезног здравственог осигурања,
за првих 30 дана спречености за рад обезбеђује послодавац из својих средстава, а од 31. дана накнаду зараде обезбеђује Републички фонд здравственог осигурања, с тим што од тог правила постоје одређени изузеци.

Чланом 101. став 3. Закона прописано је да, у случају привремене спречености за рад **због повреде на раду или професионалне болести**, **накнаду зараде обезбеђује послодавац из својих средстава за време трајања радног односа осигураника** од првог дана привремене спречености за рад, за све време трајања привремене спречености за рад осигураника (без права на рефундацију од Републичког фонда здравственог осигурања). За осигураника којем је престао радни однос у току коришћења права на накнаду зараде због повреде на раду или професионалне болести исплату накнаде зараде обезбеђује Републички фонд од дана престанка радног односа осигураника.
У вези с наведеном темом детаљна појашњења дата су у чланку „Повреда на раду и исплата накнаде зараде”, објављеном у броју 6/2023 часописа.

У складу с чланом 101. став 2. Закона за време привремене спречености за рад:

пријави у радни однос, при чему се ретроактивна пријава спроводи у поступку утврђивања својства осигураника, који се покреће у Фонду ПИО подношењем захтева за утврђивање својства осигураника. Послодавац тој запосленој мора да исплати и зараду, као да је радила. На ту зараду има право јер јој је фактички, у складу с чланом 187. Закона о раду, незаконито престао радни однос.

Из Мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-978/2014-02 од 8. 12. 2014. године:

Решење о отказу уговора о раду ништаво је ако је на дан доношења решења о отказу уговора о раду послодавцу било познато постојање околности из члана 187. став 1. или ако запослени у року од 30 дана од дана престанка радног односа обавести послодавца о постојању околности из члана 187. став 1. и о томе достави одговарајућу потврду овлашћеног лекара или другог надлежног органа. С обзиром на правне последице ништавости такве решења, сматрамо да ***запослена има право на зараду, односно накнаду зараде као да није дошло до отказа уговора о раду***.

Период за који је запосленој продужен радни однос на одређено време у складу са одредбама члана 187. ст. 1. и 2. Закона о раду (због трудноће и коришћења права на породиљско одсуство, одсуство с рада ради неге детета и одсуство с рада ради посебне неге детета) урачунава се у рок од 24 месеца из члана 37. став 2. Закона, при чему **нема сметњи да укупно трајање радног односа у том случају буде дуже од 24 месеца,** односно до истека коришћења наведених права на одсуство по основу материнства. Имајући у виду претходно наведено, по престанку радног односа на одређено време по основу члана 37. ст. 1–3. Закона о раду, који је продужен по основу члана 187. ст. 1. и 2. истог закона, а чије је укупно трајање износило 24 месеца или више од тога, послодавац са истом запосленом не може поново да заснује радни однос на одређено време на истим или другим пословима на основу члана 37. ст. 1. и 2. Закона о раду. Нема, међутим, сметњи да се с том запосленом закључи уговор о раду на одређено време у складу с чланом 37. став 4. Закона о раду ако су се стекли услови за заснивање радног односа по неком од основа из тог члана.

Из Мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-978/2014-02 од 28. 1. 2015. године:

Имајући у виду да члан 187. став 2. представља законски основ за продужење уговора о раду на одређено време и да у тој ситуацији нису испуњени услови из члана 37. став 6. Закона, сматрамо да овакво продужење уговора о раду на одређено време ***не доводи до преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време***.

Међутим, у случају престанка послодавца, запослене труднице и запослене које су на породиљском одсуству, одсуству с рада ради неге детета и одсуству с рада ради посебне неге детета не уживају заштиту из чл. 187. Закона о раду јер је разлог престанка радног односа престанак рада послодавца, па у том смислу не може да се обезбеди поменута заштита. Дакле, запослена трудница која је на трудничком боловању по престанку радног односа губи право на накнаду зараде због привремене спречености за рад, али своја права може да оствари као незапослена лица преко Националне службе за запошљавање (има право на новчану накнаду).

У вези са описаном ситуацијом, када су запослене труднице и породиље изједначене са осталим запосленима, издвајамо део из објашњења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања из јула 2018. године (извор: интернет страница Министарства): *Изузетно, уколико је запосленом престао радни однос независно од његове воље или воље послодавца у случају престанка рада послодавца, у складу са одредбом чл. 176. ст. 1. т. 5) Закона о раду, инспектор рада није овлашћен да предузима мере, већ у овој ситуацији запослене (труднице или породиље) упућује да своја права остваре преко Националне службе за запошљавање, сходно Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености.*

Редакција

Боловање предузетника: исплата накнаде зараде, подношење пореских пријава

За првих 30 дана спречености за рад накнаду зараде за све случајеве привремене спречености за рад обезбеђује послодавац из својих средстава, а од 31. дана накнаду зараде обезбеђује Фонд, сходно члану 101. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС" бр. 25/2019, 92/2023 и 109/2025 – други закон – даље: Закон).

Изузетно, накнада зараде обезбеђује се из средстава обавезног здравственог осигурања од првог дана спречености за рад ако је разлог спречености за рад добровољно давање органа, ћелија и ткива, као и осигуранику мајци, односно оцу, усвојитељу или другом осигуранику који се стара о детету, за време привремене спречености за рад услед неге болесног детета млађег од три године.

Ако је разлог привремене спречености за рад повреда на раду или професионална болест осигураника предузетника, предузетника паушалца, јавног бележника и јавног извршитеља, као и свештеника и верског службеника, исплатилац накнаде је Фонд почев од 31. дана спречености за рад и за све време трајања привремене спречености за рад.

У складу с чланом 102. став 6. Закона накнаду зараде предузетницима и запосленима код предузетника, под условом да предузетници **немају посебан рачун**, као и свештеницима и верским службеницима, која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, **обрачунава и исплаћује филијала на текући рачун тог лица**.

Дакле, накнаду зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања за предузетнике који немају отворен наменски рачун, као и за свештенике и верске службенике, обрачунава и исплаћује Фонд на лични рачун тог лица.

1 Предузетник нема запослене

У складу с чланом 85. став 1. Закона осигуранику предузетнику не припада накнада зараде из средстава обавезног здравственог осигурања ако за време привремене спречености за рад није привремено одјавио обављање делатности, без обзира на то ко је исплатилац накнаде.

Дакле, предузетник који нема запослене раднике, а жели да оствари право на накнаду зараде, да би то право остварио, потребно је да региструје прекид обављања делатности, и то од првог дана привремене спречености за рад.

Датум привременог прекида обављања делатности рачуна се од дана регистрације прекида обављања делатности. Другим речима, како би почео да тече рок од првих 30 дана спречености за рад, предузетник треба да – након што изабрани лекар установи да није способан за рад – региструје прекид обављања делатности. Било би идеално да се због почетка рока од првих 30 дана спречености за рад поменуте радње обаве **истог или наредног дана у односу на дан када је лекар установио спреченост за рад**. Иако је Законом прописано да се прекид обављања делатности врши закључно с првим даном привремене спречености, према нашим сазнањима, филијале РФЗО не инсистирају на томе. Другим речима, довољно је да се прекид делатности изврши закључно с 31. даном привремене спречености за рад.

Право на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања наведени обвезник стиче почев од 31. дана привремене спречености за рад.

Обрачун накнаде зараде (с припадајућим порезом и доприносима) спроводи Фонд и по том обрачуну исплаћује нето износ накнаде (по одбитку пореза и доприноса) на лични рачун оси-

са уколико до исплате накнаде зараде није дошло до краја текућег месеца за претходни месец.

На накнаду зараде због спречености за рад предузетника обрачунавају се и плаћају:
- порез на зараде по стопи од 10% – на основицу коју чини бруто зарада умањена за тренутно важећи неопорезиви износ;
- доприноси који се плаћају из накнаде зараде по збирној стопи од 19,9% (допринос за ПИО по стопи од 14%, допринос за здравство по стопи од 5,15% и допринос за незапосленост по стопи од 0,75%) – на основицу коју чини бруто накнада;
- доприноси који се плаћају из накнаде зараде по збирној стопи од 15,15% (допринос за ПИО по стопи од 10% и допринос за здравство по стопи од 5,15%) – на основицу коју чини бруто накнада.

У складу с чланом 96. став 1. Закона висина накнаде зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања не може да буде нижа од минималне зараде утврђене у складу с прописима о раду за месец за који се врши обрачун накнаде зараде, нити виша од 65% односно 100% највишег основа за накнаду зараде, утврђеног у складу с наведеним законом.

Пре исплате накнаде подноси се пореска пријава ППП ПД, у коју се као шифра прихода уноси ознака:
- 204 – накнада зараде за случај привремене спречености преко 30 дана, због болести или повреде ван рада, ради одржавања трудноће, због прописане мере обавезне изолације, неге болесног члана уже породице, изузев неге детета млађег од 3 године живота, као и одређивање за пратиоца болесног лица;
- 205 – накнада зараде за случај привремене спречености преко 30 дана, због давања ткива и органа и ради неге болесног детета до три године живота.

С обзиром на то да је поменути предузетник наставио са обављањем делатности, порез на приходе од самосталне делатности и доприносе у свему наставља да плаћа на непромењени начин. Чињеница да је предузетник наставио са обављањем самосталне делатности значи да се на непромењен начин плаћају доприноси – по основу обављања самосталне делатности.
При томе, осим што обавља самосталну делатност, предузетник остварује и накнаду зараде за време спречености за рад, што је примање на које се плаћају доприноси, а независан је од прихода који остварује по основу обављања самосталне делатности.

Другим речима, будући да поменуто лице остварује приход/накнаду по два основа, по оба се обрачунавају и плаћају доприноси.

Дакле, предузетник који има запослене раднике и који је за време привремене спречености за рад наставио да обавља самосталну делатност преко овлашћеног пословође има обавезу плаћања доприноса **по два основа**, и то:
- на накнаду зараде за време привремене спречености коју му исплати Фонд, при чему се подноси пореска пријава ППП ПД;
- по основу самосталне делатности онако како их је иначе плаћао за време док лично није био спречен да обавља самосталну делатност – јер је са обављањем делатности наставио преко пословође (а обављају је предузетникови запослени), и то на опорезиву добит, паушални приход, исплаћену личну зараду.

Наведени осигураник нема обавезу подношења пореске пријаве ППДГ-1С, односно ППДГ-1Р (ако је реч о предузетнику паушалцу), јер није извршио прекид обављања делатности и наставља да плаћа порезе и доприносе као што их је плаћао и пре наступања привремене спречености за рад. Уколико се ради о осигуранику који је опредељен за то да доприносе за обавезно социјално осигурање плаћа на исплаћену личну зараду, наставља да то чини и даље, било исплатом личне зараде било плаћањем доприноса без исплате нето личне зараде на, законом прописану, најнижу основицу.

Жељко Албанезе

Измене и допуне посебних колективних уговора за државне органе и за запослене у јединицама локалне самоуправе

У „Службеном гласнику РС” објављени су:
1) Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС” број 49/2026) и
2) Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” број 48/2026).

У наставку су приказане новине у тим колективним уговорима.

1 Новине у Посебном колективном уговору за државне органе

У Посебном колективном уговору за државне органе („Сл. гласник РС” бр. 38/2019, 55/2020, 51/2022 – други пропис, 44/2023 и 44/2023 – други пропис и 49/2026 – даље: ПКУ) утврђене су следеће новине:
1) У члану 12. ПКУ, који прописује **мерила за утврђивање годишњег одмора**, иновиране су одредбе тачке 4) подтачке (1) алинеје прва, друга и трећа, којима се регулише додатно право на годишњи одмор државних службеника по основу стручне спреме, односно сложености послова, овлашћења и одговорности. Према тим иновираним одредбама у тачки 4) подтачка (1), дужина годишњег одмора запосленог утврђује се тако што се законски минимум од 20 радних дана увећава по основу стручне спреме, односно сложености послова, овлашћења и одговорности државних службеника (**новине су болдиране**):

- алинеја 1: државном службенику са високим образовањем стеченим на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, **мастер струковним студијама**, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, који се налази на положају и на извршилачком радном месту руководиоца уже унутрашње јединице – за 5 радних дана;
- алинеја 2: државном службенику са високим образовањем стеченим на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, **мастер струковним студијама**, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, који се налази на радном месту које је разврстано у звање вишег саветника, самосталног саветника и саветника – за 4 радна дана;
- алинеја 3: ~~државном службенику са високим образовањем стеченим на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, који се налази на радном месту које је разврстано у звање млађег саветника и~~ државном службенику са стеченим високим образовањем на основним академским студијама у обиму од 180 ЕСПБ бодова, основним струковним студијама, односно на студијама у трајању до три године, који се налази на извршилачком радном месту руководиоца уже унутрашње јединице – за 3 радна дана.

Наведене новине у ПКУ извршене су ради усклађивања с последњим изменама и допунама Закона о државним службеницима (објављеним у „Службеном гласнику РС” број 109/2025). Тим изменама у самом закону брисано је звање „млађи саветник”, уз истовремено додавање саветничким радним местима завршених „мастер струковних студија”, као нови стручни захтев за обављање послова на предметним радним местима (виши саветник, самостални саветник и саветник). Таквим стручним

облици здравствене заштите запослених убудуће морају наћи место у годишњим финансијским плановима јединица локалне самоуправе.

Према прелазној одредби у члану 6. Измена и допуна ПКУ, допуна става 3. члана 32. почиње да се примењује почев од 1. јануара 2027. године.

3. Сагласно важећој одредби у ставу 1. члана 46. ПКУ, послодавац је дужан да запосленом који одлази у пензију исплати отпремнину сходном применом акта Владе којим се утврђује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника. Ради појашњења наведене обавезе послодавца у тај члан додат је став 2, који гласи: **„Исплата отпремнине врши се у року од 30 дана од дана престанка радног односа**."

Наведена нова одредба даје запосленима додатну сигурност у погледу обавезе и рока исплате отпремнине приликом одласка у пензију, а и усклађена је с чланом 186. Закона о раду, којим је прописана обавеза послодавца да запосленом, у случају престанка радног односа, исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у складу са општим актом и уговором о раду – најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа.

4. У члану 51. „Солидарна помоћ запосленима" евидентиране су две новине:

а) У ставу 2. допуњена је дефиниција „чланова уже породице" у погледу остваривања права на солидарну помоћ, па сада гласи (**новина је болдирана**): „Члановима уже породице у смислу овог члана сматрају се брачни или ванбрачни партнер, деца, родитељи, усвојилац, усвојеник, штићеник и старатељ запосленог, **као и рођени брат и сестра уколико живе у заједничком породичном домаћинству и немају ниједног од чланова уже породице наведених у овом ставу**."

б) У ставу 8. проширена је дефиниција „породице" као основа за остваривање права на солидарну помоћ, па сада гласи (**новина је болдирана**): „Породицу, која остварује право на помоћ за случај смрти запосленог, чине брачни и ванбрачни партнер, деца, родитељи, усвојилац, усвојеник, ~~и старатељ~~, **штићеник, као и рођени брат и сестра уколико живе у заједничком породичном домаћинству и немају ниједног од чланова уже породице наведене у овом ставу**."

Наведеним новинама практично су изједначене дефиниције „уже породице" и „породице", што ће обезбедити ширу базу за могућност исплате и коришћења средстава солидарне помоћи.

Иновиране одредбе ПКУ ступиле су на снагу 22. 5. 2026. године.

Такође напомињемо да се Споразумом, објављеним у „Службеном гласнику РС" број 48/2026, важење Посебног колективног уговора за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС" бр. 38/2019, 55/2020, 51/2022, 51/2022 - др. пропис, 44/2023, 44/2023 - др. пропис и 48/2026) продужава до 31. маја 2027. године.

Редакција

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника

1 Да ли се у основицу за обрачун накнаде зараде за боловање на терет РФЗО урачунавају премија добровољног здравственог осигурања и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд које је уплаћивао послодавац?

Основ за накнаду зараде од 31. дана боловања (на терет средстава обавезног здравственог осигурања) утврђује се у складу са одредбама Закона о здравственом осигурању (даље: Закон). У складу с чланом 87. став 1. Закона основ за обрачун накнаде зараде која се исплаћује из средстава обавезног здравственог осигурања чини просечна зарада коју је осигураник остварио у претходних 12 месеци пре месеца у ком је наступила привремена спреченост за рад.

У складу са ставом 2. истог члана, зараду у смислу става 1. тог члана чини зарада за обављени рад и време проведено на раду, утврђена у складу с прописима о раду, и то:

- основна зарада запосленог,
- део зараде за радни учинак и
- увећана зарада.

Ради отклањања сваке недоумице око правилне и јединствене примене Закона у делу утврђивања основа за накнаду зараде за боловање на терет Републичког фонда, Министарство здравља израдило је Инструкцију бр. 110-00-316/2019-03 од 12. 6. 2019. године, коју су добиле све филијале Републичког фонда, при чему је у њој наведено следеће:

Чланом 87. Закона прописано је да основ за накнаду зараде која се исплаћује из средстава обавезног здравственог осигурања за осигуранике из члана 72. тачка 1) овог закона (запослене) чини просечна зарада коју је осигураник остварио у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад. Став 2. истог члана прописује да зараду, у смислу става 1. овог члана, чини зарада за обављени рад и време проведено на раду, утврђена у складу са прописима о раду, и то: основна зарада запосленог, део зараде за радни учинак и увећана зарада. Чланом 88. став 3. Закона прописано је да, ако осигураник који испуњава услов у погледу претходног осигурања није остварио зараду у 12 календарских месеци који претходе месецу у којем је наступила привремена спреченост за рад, основ за накнаду зараде чини просечан износ зараде из члана 87. став 2. овог закона за време за које је осигураник остварио зараду, а за месеце за које није остварио зараду основ чини минимална зарада за те месеце, уз ограничење највишег основа за накнаду из става 2. овог члана.

Појам „зараде" уређен је Законом о раду, и то чл. 104, 105. и 106. Члан 104. Закона о раду прописује да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. ***Члан 105. Закона о раду прописује да се зарада из члана 104. став 1. овог закона састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.*** *Став 2. истог члана Закона о раду прописује да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматра зарада која садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде.* ***Члан 105. став 3. Закона о раду изричито наводи да се под зарадом за обављени рад и време проведено на раду, по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа, сматрају сва примања из радног односа, осим*** *примања из члана 14, члана 42. став 3. т. 4) и 5), члана 118. т. 1–4),* ***члана 119****, члана 120. тачка 1) и члана 158. овог закона. Члан 106. Закона о раду уређује од чега се састоји зарада за обављени рад и време проведено на раду, што представља само део зараде из члана 105. став 1. Закона о раду, када је запослени обављао рад и провео време на раду. Дакле, члан 106. Закона о раду уређује само тај део зараде. Међутим, члан 105. став 3. Закона о раду не подразумева, односно не уређује само ту зараду, већ изричито наводи да се под зарадом у смислу става 1. овог члана, а што обухвата и зараду за*

Објашњење приказаних података у табеларном приказу пореске пријаве ППП-ПД:

- Податак у пољу 3.7 „Број календарских дана за обрачунски месец": 31.
- Подаци у пољу 3.8 и 3.8а – у приказаном примеру идентичан је број сати унетих у та два поља јер се пошло од претпоставке да је лице радило код послодавца цео јул 2026. године, који за обрачун има 23 радна дана, али и да малолетно лице код послодавца ради сваки дан по седам часова (23 радна дана x 7 часова дневно = 161 остварени час рада).
- Поље 3.9 остварена бруто зарада за месец август за 23 радна дана.
- Поље 3.10 „Основица за порез" = бруто зарада из поља 3.9 – месечни неопорезиви износ зараде (34.221).
- Поље 3.11 „Износ пореза" = основица за порез x 10%.
- Поље 3.12 „Основица за доприносе" (остварена месечна бруто зарада, а у случају да је остварени месечни износ из неког разлога био мањи од важеће минималне основице, у то поље био би унет износ минималне основице доприноса од 51.297,00 динара).
- Поља 3.13–3.16 – обрачун доприноса на основицу из поља 3.12 по важећим стопама за ПИО (24%), здравство (10,30%) и незапосленост (0,75%).

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2026. године

Закон о акцизама

Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу

Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање

Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе

Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу и на компримовани природни гас који се користи за погон превозних средстава

Опис	Период	Рок	Основ
Подношење пореске пријаве за обрачун акцизе (ПП ОА) и плаћање акцизе	16. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 15. 7. 2026. 16. 7 – 31. 7. 2026. 1. 8 – 15. 8. 2026	15. 7. 2026. 31. 7. 2026. 15. 8. 2026. 31. 8. 2026.	Обрачун акцизе саставља се у роковима за плаћање акцизе, и то: 1) најкасније последњег радног дана у месецу за износ акцизе обрачунат за период од 1. до 15. дана у месецу; 2) најкасније 15. дана по истеку месеца за износ акцизе обрачунат за период од 16. до краја претходног месеца.
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	најраније 20. 7. 2026. најраније 20. 8. 2026.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	најраније 20. 7. 2026. најраније 20. 8. 2026.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе у индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	најраније 20. 7. 2026. најраније 20. 8. 2026.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се, као моторно гориво, користе за транспортне сврхе – на обрасцу РЕФ-Т	1.4 – 30. 6. 2026..	најраније 20. 7. 2026. .	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које обавља делатност превоза лица и ствари, као и произвођач, односно увозник истих када их користи за сопствене потребе у транспортне сврхе

Закон о порезу на добит правних лица

Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна, обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С.

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	**Период**	**Рок**	**Основ**
Уплата накнаде за коришћење шумског земљишта у нешумске намене	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Накнаду за коришћење шумског земљишта у нешумске намене плаћа лице којем је корисник шума и шумског земљишта шумско земљиште дао на коришћење. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за коришћење дрвета	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Корисник, односно сопственик шума плаћа накнаду за коришћење дрвета. Основица за обрачун накнаде је вредност дрвних сортимената
Уплата накнаде за коришћење вода	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник накнада за коришћење вода је лице које воду захваћену из површинских и подземних вода користи за пиће, наводњавање, погонске, технолошке и друге намене, врши снабдевање водом за пиће системом јавног водовода, захвата воду ради флаширања, користи воду за производњу електричне енергије итд. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Накнада за извађени речни нанос	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Правно лице, односно предузетник који врши вађење речног наноса из лежишта на водном земљишту и на подручју угроженом ерозијом обвезник је накнаде за извађени речни нанос. Обвезник је дужан да доставља податке о локацији, врсти и количини извађеног речног наноса
Уплата накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Власник, односно корисник пољопривредног и шумског земљишта, индустријских и других објеката, који водне објекте и системе у јавној својини користи за наводњавање, снабдевање водом индустрије, рибњака и других корисника, као лице које водне објекте и системе користи за одвођење отпадних вода из индустријских и других објеката, као и за друге намене, обвезник је накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за испуштену воду	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник накнаде за испуштену воду је лице које непосредно или посредно испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канал, језеро и слично, лице које врши скупљање, одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода системом јавне канализације, као и лице које производи електричну енергију у термоелектранама са отвореним проточним системом за хлађење. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за постављање рекламних табли	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник накнаде за постављање рекламних табли је правно или физичко лице које поставља рекламне табле, рекламне паное, уређаје за сликовно обавештавање или оглашавање на објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина простора изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби јесте правно или физичко лице које привремено користи делове земљишта железничког подручја, поред железничких пруга и другог земљишта које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног дела земљишта железничког подручја, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник плаћања накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре јесте правно лице које је власник телекомуникационе опреме. Основица за обрачун накнаде је појединачни уређај, односно за контејнере површина земљишта изражена у метрима квадратним, односно за стуб висина изражена у метрима
Уплата накнаде за коришћење јавне површине	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Обвезник накнаде за коришћење јавне површине је корисник јавне површине (лице које врши заузеће јавне површине (пут, улица, трг, парк, сквер и сл.) објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта угоститељског објекта, апарат за сладолед, циркус, спортски терени, телефонска говорница и друго). Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног простора, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за коришћење ресурса и резерви минералних сировина	април–јун	15. 7. 2026.	Накнаду за коришћење ресурса и резерви минералних сировина утврђује обвезник за сваку врсту коришћене, односно продате количине минералне сировине појединачно за тромесечни период, на прописаном обрасцу, почев од дана добијања одобрења за извођење рударских радова

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Уплата накнаде за коришћење рибарског подручја	април–јун	15. 7. 2026.	Накнаду за коришћење рибарског подручја утврђује обвезник накнаде за тромесечни период на прописаном обрасцу
Уплата накнаде за коришћење природног лековитог фактора	април–јун	15. 7. 2026.	Накнада за коришћење природног лековитог фактора утврђује се за календарску годину, а плаћа аконтационо у једнаким тромесечним ратама
Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја	април–јун	15. 7. 2026.	Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја

Закон о порезу на премије неживотних осигурања
Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања

Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	10. 7. 2026. 10. 8. 2026.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом
Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе

Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ. Уплата обавезе за претходни месец	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	5. 7. 2026. 5. 8. 2026.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем, преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о порезима на имовину			
Опис	Период	Рок	Основ
Годишњи порез на имовину по решењу органа јединице локалне самоуправе	јул–септембар 2026. године	15. 8. 2026.	Право својине, односно право својине на земљишту површине преко 10 ари, право закупа, односно коришћења стана или куће за становање, конституисано у корист физичког лица, право коришћења грађевинског земљишта површине преко 10 ари у складу са законом којим се уређује правни режим грађевинског земљишта, право коришћења непокретности у јавној својини од стране имаоца права коришћења у складу са законом којим се уређује јавна својина, коришћење непокретности у јавној својини од стране корисника непокретности у складу са законом којим се уређује јавна својина, државину непокретности на којој ималац права својине није познат или није одређен, државину непокретности у јавној својини без правног основа, државину и коришћење непокретности по основу уговора о финансијском лизингу

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	**Период**	**Рок**	**Основ**
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Закон о порезу на доходак грађана			
Опис	**Период**	**Рок**	**Основ**
Обавештење о закљученим уговорима о извођењу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма на обрасцу ОЗУ	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	5. 7. 2026. 5. 8. 2026.	Исплатиоци прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма
Порез на паушални приход од самосталне делатности, као и порез на приход од самосталне делатности предузетника који води пословне књиге	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	На основу решења Пореске управе, односно на основу пореске пријаве за месечну аконтацију пореза
Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Члан 111. Закона
Плаћање пореза који се утврђује решењем пореског органа на приход по основу пружања угоститељских услуга	април–јун 2026. године	15. 7. 2026.	Члан 110. став 1. тачка 3) Закона
Пореска пријава за утврђивање капиталног добитка од преноса хартија од вредности	јануар–јун 2026. године	30. 7. 2026.	Обвезник који у току године изврши пренос хартија од вредности по основу којег може настати капитални добитак или губитак у складу са овим законом, дужан је да поднесе пореску пријаву најкасније у року од 30 дана од истека сваког календарског полугодишта у којем је извршен пренос хартија од вредности.
Пореска пријава за утврђивање капиталног добитка по основу преноса дигиталне имовине	јануар–март 2026. године	29. 7. 2026.	Обвезник који у току године изврши пренос дигиталне имовине по основу којег може настати капитални добитак или губитак у складу са овим законом, дужан је да поднесе пореску пријаву најкасније у року од 120 дана од истека квартала у којем је остварен приход по основу преноса дигиталне имовине.
Подношење пореске пријаве на Обрасцу ПП ОПО-К и плаћање обавезе за приходе од уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорне накнаде за извршен рад на које се порез плаћа самоопорезивањем за други квартал 2026. године.	април–јун 2026. године	30. 7. 2026.	По основу прихода од уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад за које се опорезиви приход утврђује сагласно члану 55. став 2. и члану 85. став 5. тачка 2) овог закона остварених у сваком посебном кварталу подноси се пореска пријава у којој се обвезник опредељује за једну пореску основицу, и то утврђену сагласно члану 55. став 2. тачка 1) и члану 85. став 5. тачка 2) подтачка (1) или сагласно члану 55. став 2. тачка 2) и члану 85. став 5. тачка 2) подтачка (2) овог закона.

Закон о рачуноводству			
Опис	**Период**	**Рок**	**Основ**
Достављање пратеће документације за консолидовани годишњи финансијски извештај АПР-у	2025. година	31. 7. 2026.	Правна лица и предузетници дужни су да, уз консолидовани годишњи финансијски извештај доставе Агенцији документацију прописану чланом 45. став 1. Закона о рачуноводству.

Закон о угоститељству
Уредба о условима и начину утврђивања висине годишњег износа боравишне таксе за физичко лице које пружа угоститељске услуге смештаја у објектима домаће радиности и сеоском туристичком домаћинству, као и начин и рокови плаћања

Опис	Период	Рок	Основ
Боравишна такса	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	5. 7. 2026. 5. 8. 2026.	Боравишна такса за сваки дан боравка у угоститељском објекту
Годишња боравишна такса	април–јун 2026. године	5. 7. 2026.	Чланом 71. Закона о угоститељству дефинисано је да боравишну таксу плаћа угоститељ који, као физичко лице, пружа услуге смештаја у објектима домаће радиности и сеоском туристичком домаћинству, која се плаћа у утврђеном годишњем износу

Закон о порезу на додату вредност
Правилник о порезу на додату вредност

Опис	Период	Рок	Основ
Подношење и плаћање ПДВ-а за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а, на обрасцима ПОПДВ и ПП ПДВ	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	10. 7. 2026. 10. 8. 2026.	Пореску пријаву ПДВ дужни су да поднесу и порески дужници који **нису обвезници** ПДВ-а у року од десет дана по истеку пореског периода у којем је настала пореска обавеза
Подношење ПОПДВ и ПП ПДВ и уплата ПДВ-а од стране обвезника ПДВ-а и пореских дужника из члана 10. Закона, који имају месечни порески период, као и за обвезника из члана 36а Закона	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ јесте **календарски месец** за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона
Подношење пореске пријаве ПП ПДВ надлежном пореском органу – у року од 15 дана по истеку пореског периода	1. 4 – 30. 6. 2026.	15. 7. 2026.	Обвезник за кога је порески период календарско тромесечје – у претходних 12 месеци остварио је промет мањи од 50.000.000 дин.
Подношење захтева за рефакцију ПДВ-а дипломатском и конзуларном представништву и међународним организацијама (Образац РЕФ 4)	април–јун 2026.	30. 7. 2026.	Рефакција ПДВ-а дипломатском и конзуларном представништву и међународним организацијама (30 дана од истека календарског тромесечја у коме су добра и услуге набављене у Републици Србији или извршен увоз добара у Републику Србију)
Подношење захтева за рефакцију пореза на додату вредност од стране традиционалних цркава и верских заједница (Образац РЕФ 3)	1. 4 – 30. 6. 2026.	29. 8. 2026.	Рефакција ПДВ-а традиционалним црквама и верским заједницама (60 дана по истеку тромесечја у коме је извршено плаћање рачуна)

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање

Опис	Период	Рок	Основ
Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Утврђивање обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере врши Пореска управа решењем, на основу података о осигураницима по том основу, које јој доставља надлежна организација за обавезно социјално осигурање
Крајњи рок за исплату зарада за претходни месец, односно обрачун и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на најнижу основицу ако послодавац нема средства за исплату зарада	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	31. 7. 2026. 31. 8. 2026.	Исплаћена зарада или обрачунати доприноси за обавезно социјално осигурање
Плаћање доприноса на приходе од обављања самосталне делатности за претходни месец	1. 6 – 30. 6. 2026. 1. 7 – 31. 7. 2026.	15. 7. 2026. 15. 8. 2026.	Члан 22. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

*Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС" бр. 18/2016; аутентично тумачење – 95/2018) прописано је да, **ако последњи дан рока пада на дан када орган не ради, рок истиче када протекне први наредни радни дан.***

Актуелни статистички подаци на дан 25. 6. 2026. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2025. године	25. 3. 2026.	163.385,00	118.429,00
Фебруар 2026. године	24. 4. 2026.	160.067,00	116.127,00
Март 2026. године	25. 5. 2026.	167.263,00	121.650,00
Април 2026. године	25. 6. 2026.	168.000,00	121.805,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2026. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	**19,90%**	**15,15%**	**35,05%**
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **51.297,00 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2026. године, а важиће до 31. децембра 2026. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **732.820,00 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2026. године, а важиће до 31. децембра 2026. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2026. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	176	371,00	65.296,00
Фебруар	160	371,00	59.360,00
Март	176	371,00	65.296,00
Април	176	371,00	65.296,00
Мај	168	371,00	62.328,00
Јун	176	371,00	65.296,00
Јул	184	371,00	68.264,00
Август	168	371,00	62.328,00
Септембар	176	371,00	65.296,00
Октобар	176	371,00	65.296,00
Новембар	168	371,00	62.328,00
Децембар	184	371,00	68.264,00

У претходној табели нису дати износи бруто минималне зараде зато што су послодавци, који исплаћују минималну зараду, обавезни да запосленима који примају ову зараду исплате и увећање за минули рад, топли оброк и регрес, као и друга увећања која запослени оствари у току месеца (ноћни рад, рад на празник, прековремени рад и сл.), па се бруто износ зараде утврђује након додавања ових увећања на нето минималну зараду.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, **а најкасније до 5. у наредном месецу**.

Месец у 2026. години	Износ учешћа
Јануар	77.386,00
Фебруар	84.960,50
Март	81.692,50
Април	80.033,50
Мај	83.631,50
Јун	84.004,00

5 Индекс потрошачких цена

Месец у 2026. години	„Службени гласник РС"	Индекс потрошачких цена (текући месец у односу на просек претходне године)	Месечна стопа инфлације (текући месец у односу на претходни месец)	Годишња стопа инфлације (текући месец у односу на исти месец претходне године)
Јануар	16/2026	100,8	0,3%	2,4%
Фебруар	24/2026	101,3	0,5%	2,5%

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2026. године до 31. јануара 2027. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	**ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ**	**ПОРЕСКИ ТРЕТМАН**	**Члан ЗПДГ**
1	2	3	
СОЛИДАРНА ПОМОЋ (за случај болести, здравствене рехабилитације или инвалидности запосленог или члана његове породице)	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **57.827** динара по случају. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 7)
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до **14.457** динара по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
ЈУБИЛАРНА НАГРАДА	До висине утврђене општим актом послодавца, док се у државним органима и јавним службама исплаћује у складу са одредбама посебних колективних уговора	Неопорезиво до **28.912** динара годишње. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 9)
ПОМОЋ у случају смрти члана породице запосленог	уже породице	Неопорезиво до **101.194** динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 9а)
	других чланова породице (бабе, деде…)	На цео износ обрачунава се порез од 10%	
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец април 2026. године објављена је 25. 6. 2026. и износи **168.008** динара. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ТРОШКОВА СМЕШТАЈА И ИСХРАНЕ ЗА РАД НА ТЕРЕНУ (ако послодавац није запосленом обезбедио смештај и исхрану без накнаде, члан 118. т. 4) Закона о раду)	У висини трошкова смештаја и исхране у складу са општим актом	Не плаћају се пореске обавезе	
ОСТАЛЕ СОЛИДАРНЕ ПОМОЋИ (чл. 120. т. 1) Закона о раду)	До висине утврђене општим актом послодавца	Опорезује се цео износ само порезом по стопи од 10%	
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко **8.677** динара нето. На износ до **8.677** динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 14б и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 14б
Појединачно остварен добитак од ИГАРА НА СРЕЋУ		Порез на добитке од игара на срећу не плаћа се на појединачно остварен добитак од игара на срећу, до износа од **147.757** динара;	Члан 83. став 4. тачка 1)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до **19.209** динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- **PRO.Ai** ваш ПРАВНИ **Ai** САРАДНИК
- Судско--адвокатски и Адвокатски роковници
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- СЕМИНАРИ И ВЕБИНАРИ
- КАЛКУЛАТОРИ КАМАТА И СУДСКИХ ТАКСИ

35 ГОДИНА СА ВАМА

ИНГ-ПРО

35 ГОДИНА СА ВАМА

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси:
НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА